1890. XXII. évfolyam. 136. szám Szerda, julius 16.

Előfizetési árak:
Helyben és póstán küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „ — „
Negyed évre . . . 2 „ 50 „

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan-utcza, 1564. szám, Dusóczky ház, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben: TELEGDI K. LAJOS könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki »függetlenségi párt« közlönye.
Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű s többször hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel.
Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reclamot magában foglaló ujdonság sora 50 krajcár.

„Nyilttér"-ben megjelenő közlemény minden petit sora 30 kr. Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint EICHMANN H. közv. irodájában is. Név nélküli vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek figyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Aratás.

Az aratás folyik és ujra előtérbe tolul a gabonaárak kérdése, melyhez a magyar nép zömének legfontosabb existencziális érdekei fűződnek. Alig van az országban általánosabban érzett és a társadalom minden rétegére kihatóbb baj az alacsony gabonaáraknál. A gazdasági magántevékenységnek nincs módjában, hogy az árakat emelje; az állam politikája pedig nem enyhiti a bajt, mert a földadókataszter a talajjövedelem óriási megcsappanása daczára is megmaradt korábbi százalékösszegénél.

Érzi ezt Magyarországban minden földbirtokos és bérlő. És mert az adóteher könnyitését nem reméiheti: mohón lesi, vajjon kikerül-e a megfelelő tőkejövedelem.

Nehéz és háládatlan föladat árkombinácziókat alkotni, bár csalhatatlan törvények szerint határozottan lehetséges. A baj csak az, hogy az üzérkedés féktelenségei nem egyszer meghiusitják és kijátszák a józan kalkulust.

Két esztendő óta aratás után azzal a jelenséggel találkozunk, hogy a földkerekség terméséről közzétett adatok tanulságainak és minden természetes ártényezőnek figyelembevétele nélkül, tisztán spekulácziónális áramlatok indokolatlanul fölhajszolják a jegyzéseket.

De mivel ez árfolyamok fölfujtak és teremtő körülményeik csináltak, hamisak voltak: csakhamar bekövetkezett a reakczió. És hagyján, ha a mesterséges ármozgalomnak meg lett volna az az eredménye, hogy a gazdaközönség hasznára forditva az üzérkedés játékát, készleteit a magas árakon gyorsan értékesiti. De a termelők az ily mozgalmak láttára vérszemet kapnak és mikor az árhanyatlás nagy gyorsasággal bekövetkezett: csak a késő bánat árával fizetik meg, hogy tulspekulálták a spekulácziót.

Bizonyos mértékben mindig indokolt az a föltevés, hogy közvetlenül aratás után javulnak az árak, mert a magyar termés megelőzi a nemzetközi piaczon az oroszt és az amerikait. És különösen indokolt most, mikor a tavalyi szük termés következtében a készletek minimálisak. Ez okból nagyon is tanácsos, hogy a gazdaközönség termése értékesitésével ne késlelkedjék.

A kérdés azután: milyen lesz az árak alakulása az egész gabonaforgalmi időszak alatta. A dolog természete szerint három tényező dönt e kérdésben: a fölösleggel biró államok termésének, a bevitelre szoruló államok szükségletének és a meglevő készleteknek mértéke.

Az utóbbi tekintetben teljes a bizonyosság. Tavaly szük volt az aratás az exportáló országokban és a világ termése csak éppen annyit tett, a mennyi a szükségletnek födözésére elégségesnek látszott. A meglevő készletek tehát nem oly jelentékenyek, hogy az árakat lényegesen befolyásolhatnák. A termés Magyarországban a legszebb reményekkel kecsegtet, Európaszerte általában kielégitő eredményt igér és rossz előreláthatólag sehol sem lesz.

Nagy gabonatömegek fognak az exportáló országok rendelkezésére állani: de nem lesz nagyobb az importáló országok szükséglete a tavalyinál. Az ármérlegben elesik tehát az a tényező, a mely a jegyzéseket emelhetné és helyére lép egy másik, mely a fokozott kinálat kapcsán nyomja az árakat.

Ha az idő viszontagsága, elemi csapások meg nem rontják a termésbe vetett reményeket és az Egyesült-Államok és Kelet-India kivitelképtelenekké nem válnak: minden jel arra mutat, hogy a termelőknek az idén is az alacsony árak káros következményeivel kell megküzdeniök.

Természetes, hogy a hanyatlásnak is meg van a maga abszolut határa: a termelési költség. És hogy a kenyértermények árai a jövőben már tetemesebben hanyatlani nem fognak: az iránt garancziát nyujt az a körülmény, hogy a buzaprodukczió legfölebb az általános népesedés arányában emelkedik.

Nagy csapás az árak bármily jelentéktelen csökkenése is. Sőt nagy baj már az árak mai alacsonysága, és éppen mert a mai termelési, közlekedési és versenyviszonyok közt nincs kilátás sem a kivitel, sem az árak nagyobb mérvü gyarapodására: magát a gazdálkodást kell javitani helyesebb arányokkal és a termények jobb megválasztásával, hogy kivételképes magvak nagyobb tömegekben lépjenek a nálunk tultengő buzatermelés mellé.

Különben igazán csak a háborutól várhatnánk javulást. Ennek a reménye pedig olyan, hogy akár kétségbeesésnek is beillik.

= **Beltöldi hirek.** A nemzeti muzeum régiségtárát pénteken, e hó 18-án nyitják meg ujra a közönség számára. A régiségtár majd három hónapig zárva volt s ez idő alatt tatarozási munkálatokat végeztek s az egész tárat majdnem egészen átalakitották. — Sziklarepesztések az Al-Dunán. Már minden elő van készitve az Al-Dunán a sziklarepesztések nagy mértékben való megkezdéséhez. Csak Baross miniszternek a helyszinén leendő megjelenését várják és azonnal megkezdődnek a müveletek Schlenker Iván mérnök vezetése alatt. — Az uj igazságügyi palota. Hétfőn délután adta át Hausmann Alajos müépitesz — az esküdtszéki tárgyaló terem kivételével — a budapesti uj igazságügyi palota összes helyiségeit Bogisich törvényszéki elnöknek, illetőleg azt a részét, a melyben a büntető osztály van Székács alelnöknek és a fogházosztályt Havas királyi ügyésznek. Az épületet már a legközelebbi napokban át fogják adni rendeltetésének. — Választási mozgalom. A zirczi kerületben a függetlenségi párt az elhunyt Ányos Tivadar helyébe Andre Gyula zirczi ügyvédet lépteti föl. Megválasztatása biztosnak tekinthető. — A német pohárköszöntő. Baltik ev. püspök Pozsonyban vasárnap installálta hivatalába a két ujonnan megválasztott ev. papot, Ebnert és Schmidtet. Ez alkalommal bankettet rendeztek, a melyen Baltik volt ellenfele, Trsztyánszky, toasztot mondott, lelkere kötvén Baltiknak a király és a magyar haza iránti hüséget és kérvén őt, hogy igyekezzék a felsővidéki idegen nyelvü népeket megnyerni a magyar hazának. Baltik „németül" válaszolt s hangsulyozta, hogy egyházáert, királyáért és a hazáért testét-lelkét bármikor feláldozza. Ime tót hirét költötték, pedig hát — német!

= **Külföldi hirek.** A francziák nemzeti ünnepélyét ismét egy pisztoly-lövés zavarta meg, melyet azonban nem lehet merényletnek fölfujni. Egy Jakab nevü vegyész ugyanis, midőn Carnot elnök visszatért az Elysée palotába, az elnök kocsija mellett forgópisztolylyal a levegőbe lőtt, mire nyomban letartóztatták. Jakab, az elfogott vegyész azt vallja, hogy számos találmánya volt, melyeket nem tudott értékesiteni s tettével magára akarta vonni a közfigyelmet. A rendőrség megállapitotta, hogy a forgó-pisztoly csak lőporral volt megtöltve. — Az uj porosz pénzügyminiszter. Miquel porosz pénzügyminiszter a napokban formaszerüen átvette uj állását s azóta egész hivatalos teendőinek szenteli magát. Pénzügyi tervei tárgyában ismételve igen hosszasan értekezett Crispi birodalmi kanczellárral s berlini lapok nézete szerint a két államférfiu között teljes egyetértés forog fenn. — Franczia agitácziók. A franczia sajtó egy idő óta ismét szenvedélyesebben izgat Olaszország ellen s különösen a mult héten nagy örömöt lelt abban, hogy az olasz állampapirok árfolyama ujra hanyatló irányt követett. E tisztán tőzsdei eseményből igyekeztek politikai tőkét verni s figyelmeztették az olaszokat, hogy a német barátságnak vajmi kevés hasznát látják, hogy mégis csak jobb lenne Francziaország védő keze alá menekülniök. — Fremont tábornok, ki az amerikai egyesült államoknak Kaliforniát megszerezte, elhunyt. — Zavargások Örményországban. London, julius 14. Az alsóház mai ülésén Fergusson államtitkár közölte, hogy junius 20-án az erzerumi püspök beleegyezésével kikutatták az örmény templomot és iskolát, fegyvereket keresve ott. Az örmények ezen feldühödve, megtámadták a püspököt és rálőttek a rend helyreállitására odarendelt csapatokra. Verekedés keletkezett és ez alkalommal 20 ember meghalt és körülbelül 200 vagy 300 megsebesült. A kormányzó helyreállitotta a rendet. Az angol, a franczia és orosz képviselők fölszólaltak ez ügyben s bizonyos javaslatokat terjesztettek elő a kormánynál. — San-Salvadorból azt táviratozzák, hogy a kormány elrendelte az ostrom-állapotot. — Ferdinánd bolgár fejedelem aug. elsején Szófiába haza érkezik. — Öngyilkos lengyel gróf. Gróf Potocky Kázmér Vilnában agyonlőtte magát. A fiatal gróf egy könnyelmü franczia hölgy társaságában alig néhány hónap alatt másfél millió frankot vert el és ugy látszik, e miatt való bánatában követte el az öngyilkosságot.

= **Főherczegnő násza.** Tegnap délelőtt ragyogó pompával végbement Margit főherczegnő esküvője Budapesten. Már a kora reg-

A „DEBRECZEN" TÁRCZÁJA

»Viziók.«

Irta: **Turgenjeff Iván**
Forditotta: Publik Ernő.

(Folytatás.)

De most mint egy erős villám áram hatása alatt, megrázkódott egész testem. Körül tekinték. Eliz arcza sötét és komor volt. Szemeiből a harag kifejezése látszott.

El innen! — kiáltá bosszusan.

Sötét lett a levegő s minden, mi benne volt, — szédültem. Nem a légiók orditása, hanem ama női dal, mely hirtelen félbeszakadt, kezdett ismét a fülemben csengeni. Tovább röpültünk, a levegő s az illat is egészen megváltozott már, de füleimben folyton csengett az a méla dal.

Valami óriás folyam felől áramló csipős hideg csapta meg arczomat; széna és füst szagot kezdtem érezni

Hosszura nyujtott accordokat véltem hallani, — s bár a hangokat s az ének egész menetét jól ösmerém, — azt hittem, hogy orosz dal! Csakhamar azonban felösmertem magamat.

XV.

Hatalmas folyam volt, hol megállapodtunk. Balfelé majdnem a végtelenségben a már letarlott mezőségek terültek el; a kopár talajon óriási szénaboglyák állottak. Jobbra pedig, ameddig csak szem elláthatott, kigyódzott egy óriási folyam. A part mentén, a szürke hullámokon himbálódzó hajók horgonyoztak, lengetve karcsu árboczaikat. Egy hajó fedélzetén, tán a honnan az ének is hallatszott, tüz égett, melynek lobogó vörös fénye törékeny fénysávokban játszadozott a viz tükrén. Itt-ott még a folyamon, a mezőn sárga piros tüzek pyramidális lobogása volt látható, — közel-é vagy távol, azt egy puszta megtekintés után bajosan lehetett volna megmondani.

Hol magasra csaptak fel a lángok, hol pedig kialvó parázshoz hasonlitottak. Mezőn, réten megszámlálhatlan tücsök csiripelt s a lárma, mit ez ugráló bogarak csináltak, a pontinusi békák hangversenyképességét ha nem is multa felül, de nagyon megközelité. Az ég tiszta volt, de sötét s időről időre idegenszerüen rikácsoló és sipogó madarak röpültek át alatta.

Oroszországban vagyunk? kérdém.

Igen! Ez itt a Volga! felelé Eliz.

Mi a part hosszában röpültünk.

Miért ragadtál el oly hamar ama felséges tájról? kérdém. Mi nem tetszett ott neked? Vagy talán féltékeny vagy?

Eliz ajkai remegtek, ismét szemrehányólag nézett reám, de már a másik pillanatban arcza ismét felölté szokásos merev kifejezését.

Szeretnék hazamenni! — mondám.

Még nem — várj még egy kicsit! — válaszolá Eliz. Ez éj — nagy éj! Soha sem ismétlődik többe, most tanuja lehetsz, — várj még.

Közel a viz felett, mint zivatar előtt a fecskék, könnyed lebbenéssel átröpöltünk a Volgán.

Bősz hullámok zugtak alattunk, csipő, élesen metsző szél csapott arczunkba.

Majd észrevettük a félhomályban a folyam jobb partját is, a mint folyton közeledve alakot ölt s láthatókká lesznek a dombok, meredek szakadékok, tátongó mély nyilások.

Már éppen ott voltunk.

Kiáltsd: „Sarin Nakitschku!*) susogá Eliz.

*) Sarin Nakitschku a régi piráták (rablók) harczi kiáltása a Volgán. Ford.

Még csak alig küzdöttem le ama izgalmat, mit a romai légiók reám tettek s már is, sejtve jól, hogy e végzetteljes szavaknak ismét valami irtóztató, rettenetes következményei lesznek, bus komorság szállta meg lelkemet, de ajkaim akaratlan nyiltak meg s gyönge elhaló hangon kiálték önkénytelenül: „Sarin Nakitschku!"

XVI.

Kezdetben mindenütt mély csönd honolt, mint az itáliai romoknál, mikor a légiók fölkerekedtek.

Hanem aztán egyszerre burlakok, hajómunkások, matrózok durva, fülsértő kaczaja szakitá félbe a csendet, ugy tetszék nekem, hogy valami nehéz tárgy, mely valószinüleg a hullámok ellen küzdött, belezuhant a vizbe. Nem láttam semmit, senkit magam körül s mintha az előbbi durva fülsértő kaczajnak visszhangja támadt volna, a partokról süketitő lárma harsant fel.

Féktelen orditás, sallangos káromkodás, agyrémitő vonitás, fájdalmas nyöszörgés, közben közben mindent tulharsogó kaján kaczaj, fejszecsapás, vasrud dübögés, ajtók, ablakok, szekrények recsegése, kerekek dübörgése, lovak dobogása, harangok vészkongása, láncz csörgés, pusztitó tüzvész zugása, emésztő lángok ropogása, részegek üvöltése, esküdözése, sirás, panasz kiáltások, kétségbeesett könyörgések, parancsok, gyilkoltak hörgése, tánczoló emberek kurjongatása, tombolása.

Üsd le! Akaszd fel a bitangot! Vizbe vele! Olvasszuk ki a zsirját! Előre! Ne sajnáld! Nincs kegyelem!

E kiáltásokon kivül még csak a futásban kimerültek lihegését is hallani lehetett és mégis sehol semmi, a folyam környékén a legkisebb változás sem volt észrevehető.

Titokteljesen és sötéten zajlottak a hullámok tova, e vidék itt komorabbnak és vadabbnak tünt fel, mint a folyam más pontjain levők.

Most Eliz felé fordulék — de ő ujjait ajkaira tette.

Stepan Timofeits! Stepan Timofeits*) jer elő! — hangzott fél hirtelen minden oldalról.

„Éljen a mi vezérünk, édes apánk, jól tevőnk!"

Még mindig nem birtam jól megkülömböztetni mindent, nekem ugy rémlett, mintha egy óriás alak jönne reám szembe s dörgő hangon kiáltaná neki valaki: Frolha! Hol rekedtél már megint, te pimasz! Tüzes üszköt a háznak! Elő a fejszével! Apritsd irgalmatlanul az elpuhult társadalmat!

A hőségről ugy vettem észre, hogy valahol a közelben valami tüzvésznek kell dühöngenie; érezém a pernye szagát is, arczomba és kezeimbe mintha forró folyadék szökkent volna fel, — a vér.

A bugó bömbölés és őrjitő kaczaj még folyton tartott.

Én elveszitém lélekjelenlétem és amint ismét magamhoz tértem, már az ösmerős erdő szélen repültünk, közel a vén tölgyhöz.

Látod ama ösvényt? mondá Eliz. — Látod, mily szépen bevilágitja a hold, mily szép diadal ivet képez felette ama két nyirfa ágaival? Akarsz oda jönni?

Én annyira fel voltam izgatva, hogy nem birtam többet válaszolni, minthogy: haza! haza!

Nos hát otthon vagy! válaszolá ő.

(Folyt. köv.)

*) Stepán vagy Stenka Timofeits Razin először hirhedt rabló vezér volt a Kaspi tengeren s a Volgán, majd a XVII. sz. közepe táján mint egy rabszolga lázadás vezetője déli Oroszországban temérdek tartományt pusztitott el. Ford.

geli órákban ezrivel tolongott a közönség a vár felé. Fényes diszfogatok egymásután robogtak a lánczhidon át. Zászlódiszben állottak a lánczhid és a Duna partjai; a hajók árboczairól zászlók lengtek. Tiz órakor zsufolva volt a Zsigmond kápolna. Az első padsorokban ültek gr. Szapáry, Wekerle, Józsipovich és Bethlen miniszterek, utánok az államtitkárok, továbbá Khuen Héderváry horvát bán, Zichy A. gr. fiumei kormányzó, a főispánok és diplomatiai testületek. A celebráló püspökök a kápolna bejáratnál fogadták Simor herczegprimást, mialatt az orgona rázeaditette az Ecce sacerdos magnust; a biboros főpap az oltár elé járulva csendes misét mondott. E közben áhitatos csendben vonult be a nászpár a fenséges szülőkkel és vendégekkel. Elöl haladtak a menyasszony József-Ágost főherczegge', a vőlegény Thurn Taxis herczeg, Mária Dorottya főherczegnővel; Miksa Emanuel, királykisasszonyunk testvérbátyja Koburg Fülöp herczeg vejével; Koburg-Kohári Lujza herczegnő, József főherczeg, Ottó, Reiner, Ferencz Salvator főherczegek. A fenségek az oltár két oldalán helyezkedtek el. Mig a menyasszony és vőlegény az oltárral szemben letérdeltek, Simor herczegprimás beszédjében örömét fejezte ki, hogy a vőlegény megtanulta a magyar nyelvet, erre felhivta őket a haza és egyház iránti szeretetre, majd a beszéd végeztével föltette a szokásos kérdéseket, melyekre a fenségek messzehallhatóan magyarul válaszoltak. Végül apostoli áldást adott rájuk. Ezzel a szertartás véget ért. A fiatal pár a korona-örök és a közönség sorfala közt indult kifelé, mialatt az orgona Lohengrin nászindulót játszotta. Künt a tengernyi sokaság riadó éljenzéssel üdvözölte a fenséges mátkapárt és az öröm szülőket.

Torzsalkodások.

Immár hetek óta tart a hajsza, melyet kormánypárti és mérsékelt ellenzéki hirlapok a függetlenségi párt ellen inscenirozni jónak láttak.

Julius a maga forró napjaival, valóságos pusztasággá aszalja a zsurnalistika mezejét és ezen a kopár pusztaságon csak néha-néha szokott mutatkozni egy-egy v a d k a c s a; a pesti sajtó azonban most bolondgombát látszik kultiválni. Mindenik kormánypárti lapnak fájnak a mi pártunk belviszályai és nem győznek eleget irni e viszályról, szakadásról, schismáról, vagy nem tudom minek is keresztelték el. Ugron Gábort annyit interviewolják, mintha valami közép-afrikai potentát volna és mesés dolgokat tudnak regélni az ő hadviselési tervei felől.

Hát mindeme szörnyü históriáknak fele sem igaz és az a schisma távolról sem olyan veszedelmes és akut jellegü, mint a milyennek, különösen a mérsékelt ellenzéki lapok nemes (?) kárörömmel hirdetik. Mindeme rémhireknek pedig kettős czéljuk van. Mindenekelőtt a hamis hirek kolportálása által magával a függetlenségi párttal elhitetni, hogy kebelében válság készül, az egyéni ellentétek kiélesitése és mesterséges nagyitása által, az esetleg létező kontroversiákat áthidalhatlanná tenni és igy esetleg ezen áskálódásokkal előidézni a pártszakadást. Másrészt pedig főczélja e semmi esetre sem tisztességesnek nevezhető hajszának a függetlenségi párt jó hirnevét bemocskolni.

Világgá hiresztelik, hogy a függetlenségi párt tulajdonképen csak gyüjtő neve egy csoport radikálisnak, kik közjogi alapjokul az 1849. évi április 14-iki függetlenségi nyilatkozatot fogadják el és ezen frakczió érezteti tulsulyát s hatalmát még azokkal is, kik a tiszta 1848 as alapon állanak.

Ilynemü hireszteléseknek nincs egyéb czéljok, mint a függetlenségi pártot gyanussá tenni ugy a korona, mint a nemzet nagy többsége előtt. De egyik sem fog sikerülni. Mert lehetnek egyeseknek e párt tagjai közt bármily személyes idealjaik, bármily álláspontjuk, politikai törekvéseik, valamint lehetnek ilyen egyéni külön nézetek a más pártok egyes tagjainál, a tény és az egységes függetlenségi pártnak megrendithetlen programmja, végczélja törekvéseinek, a p e r s o n á l u n i ó.

A personál unió pedig egyesiti magában a dynasztikus érzést a nemzeti érzéssel, a personál unió. Ausztriával közösnek a király személyén kivül mást nem akar, de a loyalitást lötörvényeül vallja. A personál unió a tiszta 48-as alap, törvényes, mert nem tekintve, hogy e personál uniót koronás király törvénybe foglalva szentesitette, törvényes azért is, mert szabad államban minden a fennálló törvényes renddel nem ellenkező törekvés meg van engedve.

Más alapja a függetlenségi pártnak nem lehet és a függetlenségi jelző nem is akar egyebet jelenteni.

Üres s rosszakaratu terefere tehát mindaz, mit a fővárosi sajtó a párt válságról összeirt, mert hol az elv, a közjogi alap oly tiszta, ott p o l i t i k a i v á l s á g r ó l szó sem lehet.

Az egész hajszában azonban nyilatkozik még egy beteges tünet s az egészben ez a legszomorubb.

A függetlenségi pártot nem fogja e szóbeszéd megbomlasztani, a korona előtt se fogja befeketiteni, de szomoritó azon hanyatlott, földhöz ragadt hamis közjogi felfogás, mely e czikkekben kifejezést nyer.

A mérsékelt ellenzéki s kormánypárti sajtó czikkeiből u. i. azon felfogás sugárzik ki, hogy a függetlenségi pártot a personál unió elve teszi kormányképtelenné. Ez minden tekintetben méltatlan, hamis és sértő ugy a magyar nemzet méltóságára, törvényeire, mint az uralkodó iránti hüség s tiszteletre. — A p a r l a m e n t a r i z m u s csak a parlamenti többségek kormányát ismerheti, ez az alkotmányosság elve, s királyát szeretve tisztelő magyarnak még feltételeznie sem szabad, hogy a király az alkotmányosság ellenére cselekedjék.

De a parlamentáris többség elve azt jelenti, hogy azon párt kormányképes, kinek a parlamentben többsége van. A függetlenségi párt is kormányképessé lesz azon pillanatban, midőn többségre jut, mert a personál unió elve nem jelent más k o r m á n y f o r m á t, hanem csak másfele k o r m á n y z á s t.

De mélyen megszomoritó, hogy a magyar sajtó egy részének közjogi érzéke annyire tompa, hogy csupa torzsalkodásból tud ily gyanusitásokat világgá bocsátani. **Dr. Fényes.**

HELYI HIREK.

* **József főherczeg és Debreczen.** Debreczen szabad királyi város közönsége nevében J ó z s e f f ő h e r c z e g leányának nászára következő táviratot küldték: „Nyári Adolf báró főudvarmesternek. Méltóságos József főherczeg ur ő cs. és kir. fensége előtt Margit főherczegnő ő fensége nászünnepélye alkalmából, Debreczen sz. kir. város közönségének tiszteletteljes üdvözletét és szerencsekivánatát tolmácsolni."

* **Népesedés.** Jul. hó 6-tól jul. hó 12-ig született városunkban: I. R e f o r m á t u s: törvényes 7 fiu, 8 leány, — törvénytelen 2 fiu, — együtt: 17. Halva született 1 fiu, 1 leány, együtt: 2. Egybekelt 5 pár. — II. E v a n g e l i k u s: 1 törvényes fiu. — III. R ó m. k a t h ó l i k u s: törvényes 3 fiu, 3 leány, — törvénytelen 1 fiu 1 leány — együtt: 8. Halvaszületett 1 fiu. IV. Z s i d ó: törvényes 1 fiu Halvaszületett 2 fiu Többes szülés volt 1 esetben. Elveszülöttek összes száma: 27, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (36), **az apadás = 9.**

* **Felhivás az adózók érdekében.** A 3-ad oszt. kereseti adó javaslati lajstromok. Hatvan, Csapó, Czegléd és Piacz-utczákra vonatkozólag a magyar kir. pénzügyigazgatóság által megküldetvén, azok folyó jul. hó 14-től 8 napi közszemlére a városi adó kivető osztálynál kiteve vannak. Felhivatnak tehát a 3. oszt. kereseti jövedelemadó alá esők, mint p. o. haszonbérlők, iparosok, kereskedők, gyógyszerészek, ügyvédek, orvosok, mérnökök, irók, müvészek stb. hogy a fent kitett határidőben saját érdekökben a lajstromokat megtekinteni el ne mulasszák, s a mennyiben javaslatba hozott megadóztatásukat illetéktelennek találnák, a folyó hó 24-én hatvanutczával megkezdődő bizottsági tárgyalásnál — a városház kis tanács termében — hova egyenként is meghiva lesznek, érveiket annyival is inkább adják elő, mert az e nemü adó 3 évre leend megállapitva.

* **A szeszcontingens megállapitása.** A pénzügyminiszter hirdetményt bocsátott ki az 1890/91-iki termelési időszakban üzletbe helyezni szándékolt uj mezőgazdasági szeszfőzdék által a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholmennyiség felosztása tárgyában. A hirdetmény szerint az ujonnan keletkező mezőgazdasági szeszfőzdék számára fentartott és a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholnak az 1890/91-iki termelési időszakban üzletbe helyezni szándékolt uj mezőgazdasági szeszfőzdék között eszközlendő felosztása czéljából mindazok, kik a folyó évi szeptember 1-vel kezdődő 1890/91-iki termelési időszakban uj mezőgazdasági szeszfőzdét üzletbe helyezni szándékoznak és azt kivánják, hogy ezen szeszfőzde a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett termelhető azon alkohol mennyiségében megfelelően részesittessék, mely alkoholmennyiség az uj mezőgazdasági szeszfőzdék számára rendelkezésre áll, felhivatnak, hogy ebbeli igényüket legkésőbb f. évi aug. hó 10-éig bezárólag azon magy. kir. pénzügyigazgatóságnál jelentsék be, melynek kerületében az illető uj mezőgazdasági szeszfőzde fekszik. — Az igenybejelentés a mezőgazdasági szeszfőzdék közé való sorozatás iránti igényjogosultságnak beigazolásához megkivánt iratokkal kell, hogy felszerelve legyen és ha az üzletbe helyezni szándékolt szeszfőzde tényleg már berendezve van, egyuttal a szeszfőzde üzleti helyiségeinek a leirása, az edények és müeszközök jegyzéke, valamint a szeszfőzdében alkalmazott főzőkészülék és annak alkatrészeinek egyenlő méretek szerint elkészitett rajza, és az üzleti módnak a leirása is mellékelendő. Magában a bejelentésben kiteendő az az alkoholmennyiség, melyet a szeszfőzde vállalkozója a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett egy-egy termelési időszakban termelni kiván és ilyen czélból a szeszfőzde számára kiosztatni kér. — Azon igénybejelentések, melyek a fent megjelent határidő letelte után nyujtatnak be, a jövő 1890/91-iki termelési időszakra nézve eszközlendő ezen felosztásnál csak abban az esetben lesznek figyelembe vehetők, ha a rendelkezésre álló alkoholmennyiség a kitüzött határidőn belül jelentkezett igénylők által ki nem meritttetett.

* **Uj tehertarifa.** Baross miniszter a zónatarifa látható sikere után a teher-áru tarifáját is reformálni szándékozik. A „P. L." most azt jelenti, hogy erre már ez év elején megbizást adott s az előmunkálatok már befejezést is nyertek. A miniszternek ezek alapján megvan a határozott terve, melyet azonban titokban tart. — Minden valószinüség szerint ez év végén életbe fog lépni az uj teherárutarifa.

* **A margitai vásárt** e hó 16, 17 és 18-án fogják megtartani. Ezzel egyidejüleg tudatjuk olvasóinkkal, hogy a száj- és körömfájás miatt elrendelt szarvasmarha zárlat Margitán megszünt.

* **A keleti akadémiába** az 1890/91 iskolai é kezdetével több fizető növendék vétetik fel. Azon szülők vagy gyámok, a kik fiaikat vagy gyámoltjaikat a keleti akadémiába felvétetni óhajtják, ez iránt szabályszerüleg bélyegzett (cs. és kir. közös külügyminiszteriumhoz Bécsben czimzett) folyamodványukat legkésőbb f. é. augusztus hó 31-ig az akademia igazgazgatóságához nyujtsák be. A föltételek a következők: osztrák vagy magyar állampolgárság; valamely osztrák, vagy magyar gimnáziumban nyert érettségi bizonyitvány; a német és franczia nyelv teljes birása, valamint az osztrák-magyar monarchiában élő nyelvek közzül legalább egynek folyékonyan beszélése. A folyamodványhoz csatolandók: 1. születési bizonyitvány; 2. egészségi bizonyitvány; 3. himlőoltási bizonyitvány; 4 a jó sikerrel bevégzett gimnáziumi tanulmányokról szóló összes bizonyitványok, ideértve az érettségi bizonyitványt is; 5 az osztrák-magyar monarchiában élő nyelvek közzül egynek, és a franczia nyelvnek megtanulásáról szóló bizonyitványok; 6. a szülő vagy gyámnak az iránti nyilatkozata, hogy a meghatározott fizetéseket teljesithetni fogja. A megszabott fölvételi viszgálatra, mely a cs. és kir. keleti akadémia épületében (Bécs IV. Favoritenstrasse 15.) október hó elején egy később meghatározandó napon fog megtartatni, csakis azon pályázók fognak bocsattatni, kik a fentemlitett bizonyitványokat kellően becsatolták.

* **Áthelyezés.** Bernák Géza h.-böszörményi járásbirósági irnok a telekkönyvi betétszerkesztő irnokok létszámába — helyeztetett át.

* **A sajt mint haziallat.** Nemrég halt meg Amerikában Formes Károly basszista, a ki hires volt nagyotmondásairól. Róla beszélik az alábbi páratlan históriát: Egy izben nagyobb társasággal ült együtt a vendéglőben s valamelyikük sajtot hozatott. A sajt tulságos érett volt, „mozgott" is már, a hogy mondani szokás. Éppen azt tárgyalták, hogy hány millió élőlény lehet ebben a sajtban, a mikor a basszista meghatott hangon igy szólt: „Ez szegény Karimra emlékeztet!" — „Kutya volt az a Kari?" kérdezték többen. — „Nem,

A kincstartó.

— Történelmi beszély. —

Irta: **Dr. Bayer Ferencz.**

(Folytatás.)

Hampó térdre borul s estében elmulik a rémes álma, fölébred.

— Borzasztó kép! sóhajtozik a kincstartó feltápászkodva a földről. Tehát álom az egész?

A kivilágosodott égen magasra emelkedett már a fényes nap, sugarai ott csillogának gyöngyház ékein a hátas irószekrénynek, meg korom feketén az ebenfának. A kandaló fehérmárvány faragott vállán a viaszgyertyák elhamvadt lelke hosszan lóg alá s a leperdült gyöngyök mint cseppkő oszlopok ragyogtak egymásra; pislog még a lángjok, de mintha szégyenkezve önmagába rejtené világát a fölvirradt nappal pompázó fénye elől, oly halovány.

— Álom volt csak; ismétlé Hampó, miután teljes estméletre tért, s a gyertyákat eloltotta volt. — Álomképben láttam, ami lelkem vágya; de nem ugy akarom végezni pályafutásom! veti utána az elhatározás szilárd hangján.

És azzal a kandaló-párkányzat egyik rejtettebb rózsalevelét megnyomja, mire titkos rugón megnyilik kétfelől a fal, s mig az egyik oldalon ékszerek, drágaságok változatos sokaságára esik villogó tekintete, a másik faliszekrény bőrzsákok többes soraiban mutatja ezüstjét, aranyát.

E titkos kincsesházának tervét Hampó maga készitette, s mikor megtudta, hogy Czobor a budai zordon várnagy, nehogy ingyen etetnie kelljen hiába őket, a csonka torony cseh lakóit estenden hatával — nyolczával a Dunába hányatja, — megvesztegette a mindennapos munkát végező porkolábokat, s a halálra szentelt rabokkal éjen át egész hajnalhasadtáig — épittette a két faliszekrényt.

Igy ezek létéről senkisem tudott kivüle; mert a felügyeletet is maga gyakorolja vala, mig munkájával el nem készüle.

És a csehrablók örömest, egymással vetélkedve munkálkodának a kincstartónál, hiszen a szabadonbocsájtás ürügye alatt hozták ki őket börtönük falai közül s a visszamaradottak alig várhatták, mikor kerül a sor rájok.

Hampó kincssóvár lelke egész gonoszságával majd az egyik, majd a másik fülke gazdaságain legelteté üregek mélyéből pislogó szemeit.

— Ha nincsen a királynak, van a kincstartójának, — mondja egyszer masszor az udvari bolond; ugy van, igaz, — szövi tovább beszélgetését önmagában Hampó — és itt jobb helyütt is áll, nem pazarolhatják, nem is tudnak róla — És ennyi vagyonnal ily tömerdek kincscsel czélomat nem érném el? Mária királyné tisztes jegyajándékot hozzon a házhoz; s ajkain ördögi mosoly czikázik, amint különös nyomatékkal beszedőt hangsulyozza, — mert előbb utóbb csak meg kell hogy koronáztassa feleségét Mátyás; és én kényszeriteni fogom, nehogy még továbbra elmaradjon. — Tegnap az urak ha elfogadják javaslatomat, elértem volna czélom; mert e föltétel alatt leteszem a fegyvert s magam verem szét a lázzadók segit. Igy most ujra más eszközről s módról kell gondolkoznom; pedig mily szépen volt kidolgozva egész tervem, — vége, nem használhatom többé. De türelem, Mária mégis királyné lesz még! s akkor én, én . . . . .

És ki tudja meddig folytatná még magánbeszédjét, ha ajtajához közeledő lépteket nem hallana a folyosón. Hirtelenében más rugót nyominat meg remegő ujja s a kincsesház bezárul nyomtalan.

Hieroslaw lép a kincstartó szobájába.

— Mi jót hozasz irnok? kérdi Hampó zavarodottan.

— Ki hogy veszi, jó is, rossz is amit tudok, felel Hieroslaw válvonitva.

— Hát csak ki vele! türelmetlenkedik a kincstartó, s tekintetét parancsolólag szögzi a jövevényre.

— A tegnapi tanácskozásunk el van árulva; veti oda egykedvüen a csep.

— Csak nem? kérdi ijedten a másik, s halál sápadtság szinteleniti arczát. — Bizonyára Kiss és társai . . . .

— Csalatkozik — te kegyelmed mond előbbi nyugalmában Hieroslaw; nem volt szükség azokra. A kapustól tudom, hogy Rásskai Balázs az éjjel tudakozódott vendégei után; később pedig Országh meg Czobor ólálkodtak itt sokáig. Alkalmasint mnghallották azt a nagy zajt, mit az esztergomi érsek és Ujlaki csapott.

— Halálos elleneim, mond rémültében Hampó, ezzel bevádolnak bizonyára a királynál, hahogy őket meg nem előzöm.

— Akkor ugyancsak sietnie kell, mert a nádor küldöttjei most már valahol Visegrád felé járnak; még az éjjel inditotta utnak három legjobban megbizható emberét utnak.

— Hieroslav, tudod hogy mint sajat gyergyermekemet úgy szeretlek. — fogta most szinte könyörgőre Hampó a dolgot, miben nyoma sem látszék az előbbi parancsoló modornak, a felelem annyira megváltoztatta; ugy-e hogy ártatlanságomat fogod te is bizonyitani; hiszen talán csak nem felejtetted, hogy többször segitettem én is már rajtad

— Nem, és nem is fogom feledni, viszonz bizonyos nemével az önérzetnek Hierlolány: mert hogy leányrablásért még a csonkába nem kerültem, az csak te kegyelmednek köszönhetem. Egyik kéz a másikat mossa, reám számithat.

— No látod, jóakaród voltam s e kis szolgálatért maradok is. Ülj oda az iróeszközhöz s ird le az egész ügyet, amint tolladba mondom.

— Hieroslaw, előszedte az iróeszközöket s a kincstarto szavai után a következő levelet irá:

Fölséges királyom!"

Legkegyelmesebb uram!

A rövidlátó emberek lelki fogyatkozásainktól föl nem érik magasztos czélját és szel a hivatását követő nagytatörő férfiunak. A lángész tuljár röghöz tapadt gyarlóságukon, szemük utját nem követi, s az ő gondolatuk elfáradt, mielőtt hozzája emelkednénk a magasba. Ami érzéküket közvetlen szomszédból nem hatja, mert lelkük alant röptü, nem szokta, irtózik a merészb szárnyalástól.

Igy a magyar nemzet sem érti: királya mért hordozza meg külföldön diadalmas fegyvereit, s utóbb is miért vállalta magára a pápa ő szentsége akaratának végrehajtását Csehországban? Nem érti, csak a tömentelen áldozatot látja, mibe ezen az ő szemében czéltalan hadjárat kerül.

Azután meg nehány főpap és nemes, sértődvén azon, hogy a király nem hajt esztelen tanácsára, az egyesek szavára induló nagy tömeget rosz akaratúlag felrevezette; ugy, hogy az egész ország az elégedetlenségtől forong, és csak kevesek vagyunk még fölséged igaz hivei."

— No eddig, nepomuki szt. Jánosra mondom, kiált Hieroslaw, eddig pompás; csak ezután higyje Mátyás.

Már hogy ne hinné, mikor én irom neki; felel mosolyogva Hampó. De ne vesztegessük az időt, fölment annak ára; te csak irj, amint mondom. — És az irnok folytatja.

„Oly ürügy alatt, mintha én magam sem volnék megelégedve a királyom uralmával s hajlandó lennek magam is lázadásra, tegnap estére vendégül hivatám mindazon urakat magamhoz, kiknek istentelen szándékáról hallottam volt. Meg is jelentek; s hogy közülök egy sem maradt el, az a derék Hieroslaw érdeme, ki nagyon ügyesen járt el eme kényes megbizatásban."

Köszönöm te kegyelmednek jóindulatát, szól közbe az irnok, hálás leszek érte, bár mikor s akárminben parancsoljon velem.

„Mert személyesen aki nem jöhete, — folytatja Hampó a tollba mondást — folhatalmazást, küldött. Elvállalt szerepemhez hiven a lázadó urakat mindenképpen arra szerettem rávenni, hogy ha éppen uj királyt akarnak

szólt a basszista, Kari — sajt volt, egy szelid, idomitott gorgonzola-sajt. Huszonöt évvel ezelőtt vendégszereplésen levén, egy kis város korcsmájában ültem s ebéd végén gorgonzola-sajtot hozattam. Egy ujságba voltam elmélyedve s a sajtról egészen megfeledkeztem. Mikor végre eszembe jutott és hozzá akartam látni, bámulva vettem észre, hogy az én gorgonzolám mozog s a tányérból lassan kisétált az abroszra. Természetesen nem ettem meg a tehetséges sajtot, hanem hazavittem. Otthon betettem egy üres kalitkába és ott ápoltam szeretettel. A gorgonzola szépen éldegélt s rövid időn annyira vitte, hogy elibém mászott, ha a kalitka felé közeledtem. Később betanitottam arra, hogy ha a szobában jártam, nyomról-nyomra hüségesen jött utánam. Volt egy kutyám, a melyet Karo-nak neveztek, gorgonzolámat elneveztem Kari-nak: ez latinul a többesszáma Karonak s a név szörnyen ráillett, hisz oly sok állatból van összerakva. Nemsokára értette is a nevét s nagyon hüséges lett. Kutyám éppen ellenkezője volt: egy igen neveletlen és ostoba állat. Egy alkalommal elmentem hazulról s gorgonzolámat elfeledtem kalitkájába bezárni. Mikor néhány óra mulva hazatértem, kutyámon csodálatos változást tapasztaltam. Kétlábon jött elém, táncolt és egyéb jónevelésü mesterségeket mutatott be. Még nem tértem magamhoz meglepetesemből, a mikor tekintetem a kalitkára esett: szegény Kari, nyomtalanul eltünt: Megértettem a dolgot: Karo megette Karit, a szépteheségü gorgonzolát. És — csodálatos — azóta teljesen átváltozott. A jeles tehetségü sajt összes képességei beleszállottak s azóta Karo volt a világ legokosabb kutyája."

*** Apróságok.**

Növeldében.

A mama meglátogatja leányát az intézetben.

— Kedves Lenkém! tettél-e már némi haladást a zongorában?

— Oh igen mamácska! ezelőtt mindég késtem a játékban pár taktussal, de most már mindig előbb járok két-három taktussal mint mester.

*

Korcsmában.

Vendég: Az ön rossz bora tegnap elrontotta a gyomromat!

Korcsmáros: Ah! dehogy! nem az én borom rontotta el az ön gyomrát, hanem az ön gyomra rontotta el az én boromat!

*

Mégis sok...

Szakácsné: Még is sok, hogy ez a mi boltosunk egy krajczár értékü ajándékot sem bir nekem adni, — pedig most is háromszáz forint kontója van nála a gazdámnak.

*

Bók.

— Kisasszony! ha igaz, hogy az ember a majomtól származott, mily szép majom lehetett az ön ősapja!

*

Monológ.

Egy vadász több heti vadászat után végre egy bibiczet lő, s igy monológizál:

— Szegény madár — te igazán pechvogel voltál a madarak között.

*

Logika.

Anya: (a diványon heverő 25 éves fiához) Már ez még sem járja fiam, hogy te nap nap után csak heverészel, fogj már valami dologhoz, hiszen látod atyád mennyire vesződik szegény a családjáért....

Fiu: Hagyd el anyám, majd máskép lesz ha nekem is cselédem lesz. Most dolgozik helyettem atyám, majd akkor dolgoznak helyettem a gyermekeim.

*** Vizbefult leány.** Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap este a csapó-utczán. Takács József másfél éves leánya, Eszter a mosó dézsába fult az anyai gondatlánság miatt. Holttestét ma boncolták fel a közkórházban.

*** A szomszédból.** A király Nagyváradon teendő látogatása elé nagy érdekkel néznek. A városi tanács e hó 14-én elhatározta, hogy azon utakat és utczákat, hol a király elvonul, rendezteti, a tereket s utakat diszitteti, a rendőröknek uj egyenruhát készittet. — A belenyesi roman gimnázium ügye szóba került a most Nagyváradon tartott konzisztóriumi ülésen. Ez alkalommal elhatározták, hogy mivel sok román ajku tanuló látogatja az intézetet, a felsőbb négy osztályban minden tantárgyat magyarul is, románul is tanitanak. — Gyilkosság. A nagyvárad-belényesi országut mentén egy fiatal nő hulláját találták, melyen késszurások és ütések voltak láthatók. A hivatalos vizsgálat megállapitotta a gyilkosságot és megindította a vizsgálatot. A megölt nő 20—21 évesnek látszik.

* **Halálozások** Julius hó 6-tól julius hó 12-ig meghaltak városunkban: Kiss András, 3 hó ref. görcsök. Özv. Bihari Istvánné, 70 é. ref. tüdőgümőkór. Recsei Gyula, 49 é. ref. tüdőgümőkór. Szabó József, 7 hó. ref. bélhurut. Fazekas Julianna, 11 é. ref. tüdőgümőkór. Pataki Erzsébet, 10 hó. ref. gyermek-aszály. Tóth István, 45 é. ref. öngyilkosság. Steidl? kath. halvaszülött fiu. Csuhrán Margit, 2 hó. ref. bélhurut Kiss? ref. halvaszülött fiu. Vasas Gyula, 2 é. kath. bélhurut. Nagy János, 7 hó. ref. vérhas. Gede István, 1 é. ref tüdőgümőkór. Vékony Gábor, 2 hó. ref. bélhurut Özv. Toth Mihályné, 80 é. ref. aggkór. Suhajda Imre, 1 hó. ref. veleszületett gyengeség Liptay Miklós, 2 hó. ref. bélhurut. Megyesi Juliánna, 9 hó. ref. bélhurut. Tóth Ferencz, 3 hetes ref. velesz. gyengeség. Dávid Mária, 3 hó. ref. bélhurut. Jungreisz? zsidó, halvasz. fiu. Tóth Mihályné, 73 é. ref. aggkór. Vértesi József, 10 hó. ref. tüdőhurut. Nagy Imre, 57 é. ref. tüdőgümőkór Bodnar Istvánné, 63 é. ref. béllob. Dalmi Erzsébet, 4 hó. ref tüdőhurut. Kovács R. 4 hó ref. bélhurut. Kovács Lajos, 2 hó. ref. bélhurut. Szücs Sára, egy és négy honapos, tüdőhurut. Orosz János, 2 é. r. kath. agylob. Bencze Róza 7 hó. ref., bélhurut. — Kocsis Eszter 2 hét. ref., veleszületett gyengeség. Szabó? 4 óra, ref. kereszteletlen leány, görcsök, Molnár Jánosné 63 é. ref., álképlet. Kónya Pál 8 hó. r. kath., gyermek aszály. Gross Mari 2 hét zsidó, görcsök. — Elhunytak összes száma: 36, ezek között 27 öt éven alóli gyermek van, — tehát az elhunytaknak nagyobb fele!

* **Husárak** megállapitva s bejelentve 1890. jul. hó 16-tól jul. 23-ig. 36 kr. Rácz Györgynél morgó u., Bacsó Jánosnál árok u. 676. sz. a. Bencze Józsefnél árok u. 687. sz. a., 36 kr a mészáros társaságnál mester-utcza 3655. sz., csapó u. 240. sz. a., könyök u 574. kut u. 2323. sz. a., 40. kr Rácz Gy.-nél czegléd u. 2599. sz. a. csapó u. 358. szám a., Kovács Jánosnál a sertésvágó társaság helyiségében. — 44 kr ifj. Ungvári Andrásnál piacz 1. székben, czegléd u. 55. sz. a., dedó u. 125 sz. a., valamint a mészáros társaság 18 székiben. 48 kr. a három izraelita mészárszékben a piaczon. Jegyzet: ifj. Ungvári András három székiben 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral drágább.

* **Uj kiadás a régi puskaporból**. Most, a mikor az összes európai nagyhatalmak füst nélküli puskaporra kérik a póthiteleket, említésre érdemes az, hogy egy angol tengerészeti tüzér-ezredes éppen a füst nélküli puskapor ellenkezőjén töri a fejét. Crease ezredes tudniillik rehabilitálta a régi füstös puskaport, a mennyiben kitalált egy még füstösebbet. A füst nélküli puskapor fő előnye tudniillik az, hogy a katonák tisztán látnak mellette s nem keverednek össze a nagy füstben, mint ez eddig nem egyszer megtörtént. — Ez azonban előny nemcsak az illető félnek, hanem az ellenségnek is, mert jobb czélpontul szolgálnak nekik a füst nélküli, vagy helyesebben kevésbbé füstös porral lövöldöző katonák. — Crease ezredes azt vitatja, hogy ez a hiba lerontja a füst nélküli puskapor összes jó tulajdonságait. Az ő általa szerkesztett puskapor előnye, hogy attól igazán nem látni katonát, mert állitása szerint egy lövés belőle képes füstbe boritani egy egész zászlóaljat.

* **Hurka-estély** lesz ma este a czegléd utczai kis „Pipá" ban. Pontos kiszolgálásról, jó étel- és italokról gondoskodni fog a vendéglős: Kemény János.

válasszák meg a kis Corvin János grófot; mert ha elfogadják tanácsom s ennek zászlói alá hozzánk dandáraikat, az egész hadsereggel át megyek főlséged táborába s kötözve viszem valamennyi összeesküvőt. De gyanithatták rendületlen hüségem, s nem biztak meg javaslatom őszinteségében; azért Kázmér lengyel herczegnek ajánlják föl a koronát követeikmig ők maguk Mindenszent napjára gyülnek táborba, hogy ünnepiesen fogadják választottjukat.

Igy állván a dolog, esdve kérem fölséges jó királyomat siessen miharébb Budára hogy az összeesküvés hydrafejét leüsse s a föllázadt nemzetet bölcsintézkedéseivel megnyugtassa.

Az összes iratok kezemben vannak, de nem merem követemre bizni, azokat csak személyesen adja át fölséged leghivebb szolgája....

— Mig én aláirom, addig fuss megbizható ember után, sietteti az irnokot a kincstartó, ki a legrövidebb uton érjen Mátyáshoz. Jutalma száz arany.....

De azt Hierislaw már nem hallja.

Felóra mulva Hampó küldöttje lóhalálában már ott vágtat a királyné városa éjszaki végén.

— Kár is volt ugy megijednem, gondolkozik a kincstartó magában, s ujjai az ablak üvegén dorombolnak; — a nádor meg az udvarbiró is egyedül gyanakodásaikat közölhetik Mátyással, de az én tudósitásomnak hitelt fog adni. Csak jókor vegye hiremet. — Hiszen Országhék, ha nem is küldenek a királyhoz üzenetet, folytatja kis vártatva magánbeszédét, nem maradt volna egyéb teendőm; mert különben még nyakamba varrják az egészet. Hogy azonnal nem gondoltam erre, meglátszik vénül a fejem, lassubb az ész működése már, de mit teszek azután? — —

(Folyt. köv.)

Hazánk s a külföld.

— **Megrázó jelenet** játszódott le, mint Nagybecskerekről irják, a legutóbbi törökbecsei vásáron. Ebéd idején néhány magyar paraszt és paraszasszony egy sátor árnyékában üldögélt, midőn egy kolduló czigánycsapat közeledett feléjük. Az egyik czigányasszony egy körülbelül öt éves vak leánykát vonszolt magával, a kinek arcza a fájdalomtól egészen el volt torzitva, mig tagjait néhány rongy födte. Az egyik parasztasszony szánakozva szólt a lánykához és alamizsnát adott a kezébe. Mikor a szerencsétlen gyermek az asszony hangját meghallotta, szivszagató kiáltással futott feléje és lábaihoz vetette magát, folyton azt kiáltozva: „Anyám, anyám!" Az asszony elhalványult, borzasztó sejtelem vett rajta erőt. Egy évvel ezelőtt egy kis lánykája tünt el nyomtalanul és immár, mint halottat siratta volt el; ámde a vak koldusgyermek dult vonásaiban nem volt képes elvesztett gyermekét felismerni. Ekkor leirhatlan izgatottsággal letépte a gyermek felső testéről a rongyokat; az anyajegy, melyet keresett, csakugyan ott volt a gyermek mellén. Az anya fájdalma leirhatatlan volt. Mily állapotban kellett viszontlátnia egyetlen gyermekét! Most tisztán állott előtte, hogy a gyermeket kóborló czigányok ragadták el, kiszurták mindkét szemét és kolduláshra kényszeritették! A czigányok mindjárt a jelenet elején meszöktek, de csakhamar megfogták őket és a nép meglynchelte volna őket, ha a csendőrség közbe nem lép.

— **Egy százados balesete**. Nagy szerencsétlenség történt Szegeden. Mendra Ferencz századost, a szegedi 46. gyalogesred harmadik századának parancsnokát, háló ruhában halva találták a Mars-téri kaszárnya előtt. A százados a kaszárnya második emeletén lakott s onnét vagy lebukott, vagy öngyilkossági szándékkal leugrott. — Katonai körökben nem hiszik, hogy a boldogtalan ember elemésztette volna magát, mert vagyoni viszonyai a legrendezettebbek. Valószinübb, hogy Mendra a friss levegőt élvezni az ablak párkányára ült, ott elszunyadt s ugy bukott le az emeletről. Mendra a mult év októberében jött haza Szegedre Boszniából. Sulyos gyomor- és fejfájásban szenvedett azóta mindig, de azért kijárt s pontosan teljesitette szolgálatát. Szabad idejét többnyire a lakásán töltötte, homlokát az ablak hideg üvegéhez szoritva, hogy fejfájását ez által némileg enyhitse. Ha pedig eső esett, kikönyökölt az ablakon s fejére hagyta zuhogni azesőt. Igy cselekedett valószinüleg ezen éjszakán is a eközben vagy elszunyadt vagy elvesztette az egyensulyt es ki bukott. Az őrt álló katona éjfélután három órakor hallotta erős zuhanást. Odafutott s az esőmosta köveken egy alaktalan tömeget látott vergődni. Rögtön fölverte az őrséget, mely a véres roncsot födél alá vitte s akkor vették észre, hogy az a Mendra százados holtteste. Nem lehetetlen az sem, hogy Mendrát, kinek idegeit a folytonos fejfájás erősen megviselte, őrülési roham szállotta meg s ebben az állapotban öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen százados jobb oldalára esett. Feje és arcza teljesen össze volt zuzva. Jobb karja, válla, oldala és lába szintén eltörött.

— **Uj találmány**. Edvi Illés Károly dr. A magyar büntető-törvénykönyvek magyaráza a cz. kérzikönyvének egyik füzete a könyvpiaczról elfogyván s éyáltal a mü elárusitása egy időre fennakadást szenvedvén: ezen bajon a Signer és Wolner czég egy uj találmány felhasználása által segitett. A találmány lényege abban áll, kinyomatott könyvet vegy uton sokszorositani lehet, a nélkül, hogy a szedést s az ezzel összefügeő korekturát ismételni kellene. Megtörténhetik az fényképezés utján is, de ez sokkal drágább, mint a közönséges nyomás s ezért nincs gyakorlati értéke. A szóban forgó uj találmány azonban, mely közönséges nyomtatástól és fényképeztéstől egyaránt különböző utánnyomási mód a mellett, hogy az utánnyomott könnyvet a csalódásig hiven többszörösiti, egyszermind sokkal olcsóbb, mint a betüszedéssel eszközölt nyomtatás. Feltalálója egy amerikai, kinek titkát egy volt munkása elleste s jelenleg Berlinben nagy sikerrel alkalmazza. Kivülök még senki sem ismeri az uj találmány titkát, a könyvnyomtatás terén azonban az uj módszer, melyet anasztatikai nyomásnak neveznek, máris jelentőségre vergődött. Különösen valamely mü hiányzó füzetének sokszoritására alkalmas. Az Illés müve az anasztikai utánnyomás folytán ismét teljessé lőn s a könyvpiaczon megszerezhető.

— **A fonograf Staniey esküvőjén** érdekes szerepet játszott. — Megörökitették vele a westminsteri apátság harangjainak zugását, az orgonaszót és a templomban előadott nászéneket. A most ifju pár tehát késő vénségében is hallhatja majd a mennyegzői harangszót és zenét, mert Gourand ezredes, Edison londoni képviselője, Stanleynek ajándékozta az emlékezetes hangokat magukban foglaló viaszhengereket.

Közgazdaság.

Gabnaárak. (Budapest terménytőzsde julius 14.) Buza tavaszra 7.37 pénz, 7.39 áru, buza őszre 6.96 pénz, 6.98 áru, — május—juniusra —.— pénz, —.— áru. Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 5.17 pénz, 5.19 áru, jul.—aug. 5.25 pénz, 5.27 áru. — Zab őszre 6.27 pénz, 6.29 áru, tavaszra .— pénz, .— áru. Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 10.15 pénz, 11.— áru.

— **Sertésvásár**. A kőbányai sertéskereskedők tavirata julius 14. Az üzlet változatlan. M. uraságí öreg nehéz 44.——44.½ frtig m. uraságí fiatal nehéz 46.——46½ frtig, magy. uraságí fiatal közép 46.½—47.— frtig, magy. uraságí fiatal könnyü 47.——48 frtig, magyar szedett nehéz —.———.— frtig, magyar szedett közép 45.½—46.— frtig, magy. szedett könnyü 46.——47.— frtig, szerb. átmeneti nehéz 46.——46.½ szerb. átmeneti közép 46.— 46.½ frtig, szerb. átmeneti könny. 46.—47.— frtig. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kgl. 4%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtérittetik.

Sertéslétszám: julius 11-én volt készlet 164,841 darab, julius 12—13-án felhajtatott 1154 darab, julius 12—13-án elszállittatott 708 drb. Maradt készletben 165,287 drb sertés.

Szép asszonyok büntetése.

Irta: **Futó Ferencz.**

Mit tudnak a mai szép vétkezők arról, hogy mily szörnyü sorsa volt az ő őseinek hajdanán? Ma, mikor a bünnek nemcsak „ára", de „jutalma" is van, az utána következő jóletben a szép bünös elsem hinné, hogy hajdan az olyan tettnek nem selyembutoros lakás, hanem penészes börtön volt a fizetése, mert a régi törvények épen nem okultak a nagy megbocsátó példáján, a ki Magdolnának „sokat elengedett, mert nagyon szeretett!"

Ha valakire nézve igaztalan volt a régi törvény ósdi fölfogá a, akkor első sorban a szép bünösökre nézve volt az, kiket ha asszonyok voltak, irgalom nélkül kiszolgáltatott férjeik boszujának, ha pedig hajadon korban esének bünbe, akkor nemcsak aránytalanul sulyos, de egyszersmind észszerütlen büntetéssel is sujtott.

Bezzeg akkor nem lehetett a férjet a járásbiróság által megbüntettetni, ha nejét egy kis megérdemelt házi fenyitékben részeltette. Ellenben a férj még akkor is kimentve volt, ha nejét az ő saját törvényszéke által, a saját elnöklete alatt — hütlenséget adva okul — halálra itéltette.

Brr! szinte megborzad az ember a dolgok hallatára, s olvasásuk közben mintha egy elhagyott, dohos pinczének hideg levegője ütné meg az embert. Mindazonáltal — ritka érdekes voltuk miatt, — vessünk egy tekintetet az erkölcsös multba.

Különösen Erdély törvénykezésében találunk érdekesen furcsa büntetés nemeket az erkölcsileg hibás nőkre nézve, minek oka abban rejlik, hogy mig a mi hazánk a Királyhágón innen — a mult században Verbőczyt uralta, addig Erdély még particuláris törvénykezése szokásainak hódolt. Ennek a bünösnőkre vonatkozó intézkedéseit, midőn olvasgatám a jó öreg Csereyben, egyszermind pár büntetési mód és történet leirását találam, melyek mig a bevezetésben mondottakat igazolják, egyszermind mulattató történetecskéknek is beválnak.

Előzőleg azonban ama nevetséges eljárásról kell említést tennem, mely a megbotránkoztatóviseletet sokkal botránkoztatóbb módon bünteti, s hogy kitüntesse pl. annak szörnyü voltát, hogy „egy fiatal leányzó testét férfi szemek érték és delektálták" — a törvény arra itélte a leányzót, hogy a piaczon ruhátlanul végig vezettetett... Igy aztán el lett érve az, hogy mig a büntett elkövetésekor csak egy ember szeme „delektálódott" annak látásában, mit látni nem volna szabad, addig a büntett büntetéskor száz és száz szem látta azt, amit látni — a világért sem szabad!...

Az egy század előtti Erdélyben — mint a törvény intentiója következtetni engedi, — nagyon gyenge lábon állhatott a férfinép erkölcsi érzete, illetve a csábitásnak való ellenállási képessége, mert a törvény sokkal szigorubban büntete azon nőt a ki egy férfit ingerelt bünre, mint a férfit, a ki egy nőt csábita el! Avagy talán már akkor hódoltak Dumas fils elvének: Cherchez la femme! s ha bűn lett elkövetve, okvetlen a nőben keresték az okot?...

A „táborozó"-nőket — mint az akkori kor elnevezé az „aszfalt-hölgyeket" — nemcsak kiutasitás, ruhaelkobzás és testi fennyitékben részesité, hanem — (ugy mellékbüntetésképen) hajuknak tövig levágására is itéltek, azon szempontból, hogy hajlék és ruha akad máshol is es csábitóak tudnak lenni ezek hiján is, azonban a testi szépség csonkitása megakadályozhatja a „táborzást".

Hadd elevenitsem föl már most egy-két esetét a házasságtörés miatt elitélt férjes nőkön végrehajtani szándékolt itéletnek. Mondom szándékolt, mert a szigoru és kegyetlen itélet abban maradt, és pedig joformán komikus mozzanatok miatt. 117 év előtt Erdélyben egy ritka szépségü nőt kellett volna kerékbe törni s már készen állott minden s egy szál lepelben a kerék elé lép az elitélt, azonban a kerék hajlás perczében lecsuszik a lepel, s a szoborszépségü, ingerlő alak láttára — „elbámult" a bakó s mozdulatlan szemlélővé vált; a birák pedig: — — elfeledék őt figyelmeztetni kötelességére, minthogy: — „azok is elbámulának!" ... (Amint megirva vagyon.)

Nem is hiszem, hogyaz a lepel-lecsuszása nem szándékos volt.

(Vége köv.)

SZERKESZTŐI POSTA.

„Tarka virágok közt." Hogy már egy verse megjelent a „Debreczen" ben, mely — mint kegyed állitja — nem volt se jobb, se vigabb az utóbb beküldötteknél: ez még nem ok arra, hogy bennünket kedvezőbb kritikára hangoljon. Mi nem azt kárhoztatjuk, hogy versei bősak, hanem azt, hogy nincs bennük elég mélység. Tehetségét azonban kétségbe nem vonjuk, de idő kell e tehetség kiforrására!

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
Kiadó: **Kutasi Imre.**

geli órákban ezrivel tolongott a közönség a vár felé. Fényes diszfogatok egymásután robogtak a lánczhidon át. Zászlódiszben állottak a lánczhid és a Duna partjai; a hajók árboczairól zászlók lengtek. Tiz órakor zsufolva volt a Zsigmond kápolna. Az első padsorokban ültek gr. Szapáry, Wekerle, Józsipovich és Bethlen miniszterek, utánok az államtitkárok, továbbá Khuen Hédervány horvát bán, Zichy A. gr. fiumei kormányzó, a főisp nok és diplomatiai testületek. A celebráló püspökök a kápolna bejáratnál fogadták Simor herczegprimást, mialatt az orgona rázenditette az Ecce sacerdos magnust; a biboros főpap az oltár elé járulva csendes misét mondott. E közben áhitatos csendben vonult be a nászpár a fenséges szülőkkel és vendégekkel. Elől haladtak a menyasszony József-Ágost főherczeggel, a vőlegény Thurn Taxis herczeg, Mária Dorottya főherczegnővel; Miksa Emanuel, királykisasszonyunk testvérbátyja Koburg Fülöp herczeg vejével; Koburg-Koháry Lujza herczegnő, József főherczeg, Ottó, Reiner, Ferencz Salvator főherczegek. A fenségek az oltár két oldalán helyezkedtek el. Mig a menyasszony és vőlegény az oltárral szemben letérdeltek, Simor herczegprimás beszédjében örömét fejezte ki, hogy a vőlegény megtanulta a magyar nyelvet, erre felhivta őket a haza és egyház iránti szeretetre, majd a beszéd végeztével föltette a szokásos kérdéseket, melyekre a fenségek messzehallhatóan magyarul válaszoltak. Végül apostoli áldást adott rájuk. Ezzel a szertartás véget ért. A fiatal pár a korona-őrök és a közönség sorfala közt indult kifelé, mialatt az orgona Lohengrin nászindulót játszotta. Künt a tengernyi sokaság riadó éljenzéssel üdvözölte a fenséges mátkapárt és az öröm szülőket.

Torzsalkodások.

Immár hetek óta tart a hajsza, melyet kormánypárti és mérsékelt ellenzéki hirlapok a függetlenségi párt ellen inscenirozni jónak látták.

Julius a maga forró napjaival, valóságos pusztasággá aszalja a zsurnalistika mezejét és ezen a kopár pusztaságon csak néha-néha szokott mutatkozni egy-egy v a d k a c s a; a pesti sajtó azonban most bolondgombát látszik kultiválni. Mindenik kormánypárti lapnak fájnak a mi pártunk belviszályai és nem győznek eleget irni e viszályról, szakadásról, schismáról, vagy nem tudom minek is keresztelték el. Ugron Gábort annyit interviewolják, mintha valami közép-afrikai potentát volna és mesés dolgokat tudnak regélni az ő hadviselési tervei felől.

Hát mindeme szörnyü históriáknak fele sem igaz és az a schisma távolról sem olyan veszedelmes és akut jellegü, mint a milyennek, különösen a mérsékelt ellenzéki lapok nemes (?) kárörömmel hirdetik. Mindeme rémhireknek pedig kettős czéljuk van. Mindenekelőtt a hamis hirek kolportálása által magával a függetlenségi párttal elhitetni, hogy kebelében válság készül, az egyéni ellentétek kiélesitése és mesterséges nagyitása által, az esetleg létező kontroversiákat áthidalhatlanná tenni és igy esetleg ezen áskálódásokkal elő idézni a pártszakadást. Másrészt pedig főczélja e semmi esetre sem tisztességesnek nevezhető hajszának a függetlenségi párt jó hirnevét bemocskolni.

Világgá hiresztelik, hogy a függetlenségi párt tulajdonképen csak gyüjtő neve egy csoport radikálisnak, kik közjogi alapjokul az 1849. évi ápril 14-iki függetlenségi nyilatkozatot fogadják el és ezen frakczió érezteti tulsulyát s hatalmát még azokkal is, kik a tiszta 1848 as alapon állanak.

Ilynemü hireszteléseknek nincs egyéb czéljok, mint a függetlenségi pártot gyanussá tenni ugy a korona, mint a nemzet nagy többsége előtt. De egyik sem fog sikerülni. Mert lehetnek egyeseknek e párt tagjai közt bármily személyes ideáljaik, bármily álláspontjuk, politikai törekvéseik, valamint lehetnek ilyen egyéni külön nézetek a más pártok egyes tagjainál, a tény és az egységes függetlenségi pártnak megrendithetlen programmja, végczélja törekvéseinek, a p e r s o n á l u n i ó.

A personál unió pedig egyesiti magában a dynasztikus érzést a nemzeti érzéssel, a personál unió. Ausztriával közösnek a király személyén kivül mást nem akar, de a loyalitást főtörvényeül vallja. A personál unió a tiszta 48-as alap, törvényes, mert nem tekintve, hogy e personál uniót koronás király törvénybe foglalva szentesitette, törvényes azért is, mert szabad államban minden a fennálló törvényes renddel nem ellenkező törekvés meg van engedve.

Más alapja a függetlenségi pártnak nem lehet és a függetlenségi jelző nem is akar egyebet jelenteni.

Üres s rosszakaratu terefere tehát mindaz, mit a fővárosi sajtó a párt válságról összeirt, mert hol az elv, a közjogi alap oly tiszta, ott p o l i t i k a i v á l s á g r ó l szó sem lehet.

Az egész hajszában azonban nyilatkozik még egy beteges tünet s az egészben ez a legszomorubb.

A függetlenségi pártot nem fogja e szóbeszéd megbomlasztani, a korona előtt se fogja befeketiteni, de szomoritó azon hanyatlott, földhöz ragadt hamis közjogi felfogás, mely e czikkekben kifejezést nyer.

A mérsékelt ellenzéki s kormánypárti sajtó czikkeiből u. i. azon felfogás sugarzik ki, hogy a függetlenségi pártot a personál unió elve teszi kormányképtelenné. Ez minden tekintetben méltatlan, hamis és sértő ugy a magyar nemzet méltóságára, törvényeire, mint az uralkodó iránti hüség s tiszteletre. — A p a r l a m e n t a r i z m u s csak a parlamenti többségek kormányát ismerheti, ez az alkotmányosság elve, s királyát szeretve tisztelő magyarnak még feltételeznie sem szabad, hogy a király az alkotmányosság ellenére cselekedjék.

De a parlamentáris többség elve azt jelenti, hogy azon párt kormányképes, kinek a parlamentben többsége van. A függetlenségi párt is kormányképessé lesz azon pillanatban, midőn többségre jut, mert a personál unió elve nem jelent más k o r m á n y f o r m á t, hanem csak másféle k o r m á n y z á s t.

De mélyen megszomoritó, hogy a magyar sajtó egy részének közjogi érzéke enyire tompa, hogy csupa torzsalkodásból tud ily gyanusitásokat világgá bocsátani.

Dr. Fényes.

HELYI HIREK.

* **József főherczeg és Debreczen.** Debreczen szabad királyi város közönsége nevében J ó z s e f f ő h e r c z e g leányának nászára következő táviratot küldték: „Nyári Adolf báró főudvarmesternek. Méltóztassék József főherczeg ur ő cs. és kir. fensége előtt Margit főherczegnő ő fensége nászünnepélye alkalmából, Debreczen sz. kir. város közönségének tiszteletteljes üdvözletét és szerencsekivánatát tolmácsolni.“

* **Népesedés.** Jul. hó 6-tól jul. hó 12-ig született városunkban: I. R e f o r m á t u s: törvényes 7 fiu, 8 leány, — törvénytelen 2 fiu, — együtt: 17. Halvaszületett 1 fiu, 1 leány, együtt: 2. Egybekelt 5 pár. — II. E v a n g e l i k u s: 1 törvényes fiu. — III. Róm. k a t h ó l i k u s: törvényes 3 fiu, 3 leány, — törvénytelen 1 fiu 1 leány — együtt: 8. Halvaszületett 1 fiu. IV. Z s i d ó: törvényes 1 fiu. Halvaszületett 2 fiu. Többes szülés volt 1 esetben. Élveszülöttek összes száma: 27, — melyet ha egybevetünk az elhunytak számával (36), **az apadás = 9.**

* **Felhivás az adózók érdekében.** A 3-ad oszt. kereseti adó javaslati lajstromok, Hatvan, Csapó, Czegléd és Piacz-utczákra vonatkozólag a magyar kir. pénzügyigazgatóság által megküldetvén, azok folyó jul. hó 14-től 8 napi közszemlére a városi adó kivető osztálynál kiteve vannak. Felhivatnak tehát a 3. oszt. kereseti jövedelemadó alá esők, mint p. o. haszonbérlők, iparosok, kereskedők, gyógyszerészek, ügyvédek, orvosok, mérnökök, irók, müvészek stb. hogy a fent kitett határidőben saját érdekökben a lajstromokat megtekinteni el ne mulasszák, s a mennyiben javaslatba hozott megadóztatásukat illetéktelennek találnák, a folyó hó 24-én hatvanutczával megkezdődő bizottsági tárgyalásnál — a városháza kis tanács termében — hova egyenként is meghiva lesznek, érveiket annyival is inkább adják elő, mert az e nemü adó 3 évre leend megállapitva.

* **A szeszcontingens megállapitása.** A pénzügyminiszter hirdetményt bocsátott ki az 1890/91-iki termelési időszakban üzletbe helyezni szándékolt uj mezőgazdasági szeszfőzdék által a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholmennyiség felosztása tárgyában. A hirdetmény szerint az ujonnan keletkező mezőgazdasági szeszfőzdék számára fentartott és a kisebbik adótétel mellett termelhető alkoholnak az 1890/91-iki termelési időszakban üzletbe helyezni szándékolt uj mezőgazdasági szeszfőzdék között eszközlendő felosztása czéljából mindazok, kik a folyó évi szeptember 1-vel kezdődő 1890/91-iki termelési időszakban uj mezőgazdasági szeszfőzdét üzletbe helyezni szándékoznak és azt kivánják, hogy ezen szeszfőzde a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett termelhető azon alkohol mennyiségében megfelelően részesittessék, mely alkoholmennyiség az uj mezőgazdasági szeszfőzdék számára rendelkezésre áll, felhivatnak, hogy ebbeli igényüket legkésőbb f. évi aug. hó 10-éig bezárólag azon magy. kir. pénzügyigazgatóságnál jelentsék be, melynek kerületében az illető uj mezőgazdasági szeszfőzde fekszik. — Az igénybejelentés a mezőgazdasági szeszfőzdék közé való soroztatás iránti igényjogosultságnak beigazolásához megkivánt iratokkal kell, hogy felszerelve legyen és ha az üzletbe helyezni szándékolt szeszfőzde tényleg már berendezve van, egyuttal a szeszfőzde üzleti helyiségeinek a leirása, az edények és müeszközök jegyzéke, valamint a szeszfőzdében alkalmazott főzőkészülék és annak alkatrészeinek egyenlő méretek szerint elkészitett rajza, és az üzleti módnak a leirása is mellékelendő. Magában a bejelentésben kiteendő az az alkoholmennyiség, melyet a szeszfőzde vállalkozója a fogyasztási adó kisebbik tétele mellett egy-egy termelési időszakban termelni kiván és ilyen czélból a szeszfőzde számára kiosztatni kér. — Azon igénybejelentések, melyek a fent megjelent határidő letelte után nyujtatnak be, a jövő 1890/91-iki termelési időszakra nézve eszközlendő ezen felosztásnál csak abban az esetben lesznek figyelembe vehetők, ha a rendelkezésre álló alkoholmennyiség a kitüzött határidőn belül jelentkezett igénylők által ki nem merittetett.

* **Uj tehertarifa.** Baross miniszter a zónatarifa látható sikere után a teher-áru tarifáját is reformálni szándékozik. A „P. L.“ most azt jelenti, hogy erre már ez év elején megbizást adott s az előmunkálatok már befejezést is nyertek. A miniszternek ezek alapján megvan a határozott terve, melyet azonban titokban tart. — Minden valószinüség szerint ez év végén életbe fog lépni az uj teheráru-tarifa.

* **A margitai vásárt** e hó 16, 17 és 18-án fogják megtartani. Ezzel egyidejüleg tudatjuk olvasóinkkal, hogy a száj- és körömfájás miatt elrendelt szarvasmarha zárlat Margitán megszünt.

* **A keleti akadémiába** az 1890/91 iskolai é. kezdetével több fizető növendék vétetik fel. Azon szülők vagy gyámok, a kik fiaikat vagy gyámoltjaikat a keleti akadémiába felvétetni óhajtják, ez iránt szabályszerüleg bélyegzett (cs. és kir. közös külügyminiszteriumhoz Bécsben czimzett) folyamodványukat legkésőbb f. é. augusztus hó 31-ig az akadémia igazgazgatóságához nyujtsák be. A föltételek a következők: osztrák vagy magyar állampolgárság; valamely osztrák, vagy magyar gimnáziumban nyert érettségi bizonyitvány; a német és franczia nyelv teljes birása, valamint az osztrák-magyar monarchiában élő nyelvek közzül legalább egynek folyékonyan beszélése. A folyamodványhoz csatolandók: 1. születési bizonyitvány; 2. egészségi bizonyitvány; 3. himlőoltási bizonyitvány; 4 a jó sikerrel bevégzett gimnáziumi tanulmányokról szóló összes bizonyitványok, ideértve az érettségi bizonyitványt is; 5 az osztrák-magyar monarchiában élő nyelvek közül egynek, és a franczia nyelvnek megtanulásáról szóló bizonyitványok; 6. a szülő vagy gyámnak az iránti nyilatkozata, hogy a meghatározott fizetéseket teljesithetni fogja. A megszabott fölvételi viszgálatra, mely a cs. és kir. keleti akadémia épületéhen (Bécs IV. Favoritenstrasse 15.) október hó elején egy később meghatározandó napon fog megtartatni, csakis azon pályázók fognak bocsattatni, kik a fentemlitett bizonyitványokat kellően becsatolták.

* **Áthelyezés.** Bernák Géza h.-böszörményi járásbirósági irnok a telekkönyvi betétszerkesztő irnokok létszámába — helyeztetett át.

* **A sajt mint háziállat.** Nemrég halt meg Amerikában Formes Károly basszista, a ki hires volt nagyotmondásairól. Róla beszélik az alábbi páratlan históriát: Egy izben nagyobb társasággal ült együtt a vendéglőben s valamelyikük sajtot hozatott. A sajt tulságos érett volt, „mozgott“ is már, a hogy mondani szokás. Éppen azt tárgyalták, hogy hány millió élőlény lehet ebben a sajtban, a mikor a basszista meghatott hangon igy szólt: „Ez szegény Karimra emlékeztet!“ — „Kutya volt az a Kari?“ kérdezték többen. — „Nem,

---

A kincstartó.

— Történelmi beszély. —

Irta: Dr. **B a y e r F e r e n c z.**

(Folytatás.)

Hampó térdre borul s estében elmulik a rémes álma, fölébred.

— Borzasztó kép! sóhajtozik a kincstartó feltápászkodva a földről. Tehát álom az egész?

A kivilágosodott égen magasra emelkedett már a fényes nap, sugarai ott csillogának gyöngyház ékein a hátas irószekrénynek, meg korom feketén az ébenfának. A kandaló fehérmárvány faragott vállán a viaszgyertyák elhamvadt lelke hosszan lóg alá s a leperdült gyöngyök mint cseppkő oszlopok ragyogtak egymásra; pislog még a lángjok, de mintha szégyenkezve önmagába rejtené világát a fölvirradt nappal pompázó fénye elől, oly halovány.

— Álom volt csak; ismétlé Hampó, miután teljes estméletre tért, s a gyertyákat eloltotta volt. — Álomképben láttam, ami lelkem vágya; de nem ugy akarom végezni pályafutásom! veti utána az elhatározás szilárd hangján.

És azzal a kandaló-párkányzat egyik rejtettebb rózsalevelét megnyomja, mire titkos rugón megnyilik kétfelől a fal, s mig az egyik oldalon ékszerek, drágaságok változatos sokaságára esik villogó tekintete, a másik faliszekrény bőrzsákok többes soraiban mutatja ezüstjét, aranyát.

E titkos kincsesházának tervét Hampó maga készitette, s mikor megtudta, hogy Czobor a budai zordon várnagy, nehogy ingyen etetnie kelljen hiába őket, a csonka torony cseh lakóit estenden hatával — nyolczával a Dunába hányatja, — megvesztegette a mindennapos munkát végező porkolábokat, s a halálra szentelt rabokkal éjen át egész hajnalhasadtáig — épittette a két faliszekrényt.

Igy ezek létéről senkisem tudott kivüle; mert a felügyeletet is maga gyakorolja vala, mig munkájával el nem készüle.

És a csehrablók örömest, egymással vetélkedve munkálkodának a kincstartónál, hiszen a szabadonbocsájtás ürügye alatt hozták ki őket börtönük falai közül s a visszamaradottak alig várhatták, mikor kerül a sor rájok.

Hampó kincssóvár lelke egész gonoszságával majd az egyik, majd a másik fülke gazdaságain legelteté üregek mélyéből pislogó szemeit.

— Ha nincsen a királynak, van a kincstartójának, — mondja egyszer masszor az udvari bolond; ugy van, igaz, — szövi tovább beszélgetését önmagában Hampó — és itt jobb helyütt is áll, nem pazarolhatják, nem is tudnak róla — És ennyi vagyonnal ily tömérdek kincscsel czélomat nem érném el? Mária királyné tisztes jegyajándékot hozzon a házhoz; s ajkain ördögi mosoly czikázik, amint különös nyomatékkal beszédét hangsulyozza, — mert előbb utóbb csak meg kell hogy koronáztassa feleségét Mátyás; és én kényszeriteni fogom, nehogy még továbbra elmaradjon. — Tegnap az urak ha elfogadják javaslatomat, elértem volna czélom; mert e föltétel alatt leteszem a fegyvert s magam verem szét a lázzadók segit. Igy most ujra más eszközről s módról kell gondolkoznom; pedig mily szépen volt kidolgozva egész tervem, — vége, nem használhatom többé. De türelem, Mária mégis királyné lesz még! s akkor én, én . . . . .

És ki tudja meddig folytatná még magánbeszédjét, ha ajtajához közeledő lépteket nem hallana a folyosón. Hirtelenében más rugót nyomint meg remegő ujja s a kincsesház bezárul nyomtalan.

Hieroslaw lép a kincstartó szobájába.

— Mi jót hozasz irnok? kérdi Hampó zavarodottan.

— Ki hogy veszi, jó is, rossz is amit tudok, felel Hieroslaw válvonitva.

— Hát csak ki vele! türelmetlenkedik a kincstartó, s tekintetét parancsolólag szögzi a jövevényre.

— A tegnapi tanácskozásunk el van árulva; veti oda egykedvüen a csep.

— Csak nem? kérdi ijedten a másik, s halál sápadtság szinteleniti arczát. — Bizonyára Kiss és társai . . . .

— Csalatkozik — te kegyelmed mond előbbi nyugalmában Hieroslaw; nem volt szükség azokra. A kapustól tudom, hogy Ráskai Balázs az éjjel tudakozódott vendégei után; később pedig Országh meg Czobor ólálkodtak itt sokáig. Alkalmasint mnghallották azt a nagy zajt, mit az esztergomi érsek és Ujlaki csapott.

— Halálos elleneim, mond rémültében Hampó, ezzel bevádolnak bizonyára a királynál, hahogy őket meg nem előzöm.

— Akkor ugyancsak sietnie kell, mert a nádor küldöttjei most már valahol Visegrád felé járnak; még az éjjel inditotta utnak három legjobban megbizható emberét utnak.

— Hieroslav, tudod hogy mint sajat gyermekemet úgy szeretlek, — fogta most szinte könyörgőbre Hampó a dolgot, miben nyoma sem látszék az előbbi parancsoló modornak, a felelem annyira megváltoztatta; ugy-e hogy ártatlanságomat fogod te is bizonyitani; hiszen talán csak nem felejtetted, hogy többször segitettem én is már rajtad

— Nem, és nem is fogom feledni, viszonz bizonyos nemével az önérzetnek Hierloláw: mert hogy leányrablásért még a csonkába nem kerültem, az csak te kegyelmednek köszönhetem. Egyik kéz a másikat mossa, reám számithat.

— No látod, jóakaród voltam s e kis szolgálatért maradok is. Ülj oda az irószekrényhez s ird le az egész ügyet, amint tolladba mondom.

— Hierosláw, előszedte az iróeszközöket s a kincstarto szavai után a következő levelet irá:

Fölséges királyom!“

Legkegyelmesebb uram!

A rövidlátó emberek lelki fogyatkozásainktól föl nem érik magasztos czélját észszel a hivatását követő nagytatörő férfiunak. A lángész tuljár röghöz tapadt gyarlóságukon, szemük utját nem követi, s az ő gondolatuk elfáradt, mielőtt hozzája emelkednénk a magasba. Ami érzéküket közvetlen szomszédból nem hatja, mert lelkük alant röptü, nem szokta, irtózik a merészb szárnyalástól.

Igy a magyar nemzet sem érti: királya mért hordozza meg külföldön diadalmas fegyvereit, s utóbb is miért vállalta magára a pápa ő szentsége akaratának végrehajtását Csehországban? Nem érti, csak a töméntelen áldozatot látja, mibe ezen az ő szemében czéltalan hadjárat kerül.

Azután meg nehány főpap és nemes, sértődvén azon, hogy a király nem hajt esztelen tanácsára, az egyesek szavára induló nagy tömeget rosz akaratúlag felrevezette; ugy, hogy az egész ország az elégedetlenségtől forong és csak kevesek vagyunk még fölséged igaz hivei.“

— No eddig, nepomuki szt. Jánosra mondom, kiált Hierosláw, eddig pompás; csak ezután higyje Mátyás.

Már hogy ne hinné, mikor én irom neki; felel mosolyogva Hampó. De ne veszteségük az idő, fölment annak ára; te csak irj, amint mondom. — És az irnok folytatja.

„Oly ürügy alatt, mintha én magam sem volnék megelégedve a királyom uralmával s hajlandó lennek magam is lázadásra, tegnap estére vendégül hivatám mindazon urakat magamhoz, kiknek istentelen szándékáról hallottam volt. Meg is jelentek; s hogy közülök egy sem maradt el, az a derék Hierosláw érdeme, ki nagyon ügyesen járt el eme kényes megbizatásban.“

Köszönöm te kegyelmednek jóindulatát, szól közbe az irnok, hálás leszek érte, bár mikor s akármiben parancsoljon velem.

„Mert személyesen aki nem jöhete, — folytatja Hampó a tollba mondást — fölhatalmazást, küldött. Elvállalt szerepemhez hiven a lázadó urakat mindenképpen arra szerettem rávenni, hogy ha éppen uj királyt akarnak

szólt a basszista, Kari — sajt volt, egy szelid, idomitott gorgonzola-sajt. Huszonöt évvel ezelőtt vendégszereplésen levén, egy kis város korcsmájában ültem s ebéd végén gorgonzola-sajtot hozattam. Egy ujságba voltam elmélyedve s a sajtról egészen megfeledkeztem. Mikor végre eszembe jutott és hozzá akartam látni, bámulva vettem észre, hogy az én gorgonzolám mozog s a tányérból lassan kisétált az abroszra. Természetesen nem ettem meg a tehetséges sajtot, hanem hazavittem. Otthon betettem egy üres kalitkába és ott ápoltam szeretettel. A gorgonzola szépen éldegélt s rövid időn annyira vitte, hogy elibém mászott, ha a kalitka felé közeledtem. Később betanitottam arra, hogy ha a szobában jártam, nyomról-nyomra hüségesen jött utánam. Volt egy kutyám, a melyet Karo-nak neveztek, gorgonzolámat elneveztem Kari-nak: ez latinul a többesszáma Karonak s a név szörnyen ráillett, hisz oly sok állatból van összerakva. Nemsokára értette is a nevét s nagyon hüséges lett. Kutyám éppen ellenkezője volt: egy igen neveletlen és ostoba állat. Egy alkalommal elmentem hazulról s gorgonzolámat elfeledtem kalitkájába bezárni. Mikor néhány óra mulva hazatértem, kutyámon csodálatos változást tapasztaltam. Kétlábon jött elém, táncolt és egyéb jónevelésü mesterségeket mutatott be. Még nem tértem magamhoz meglepetésemből, a mikor tekintetem a kalitkára esett: szegény Kari, nyomtalanul eltünt: Megértettem a dolgot: Karo megette Karit, a széptehetségü gorgonzolát. És — csodálatos — azóta teljesen átváltozott. A jeles tehetségü sajt összes képességei beleszállottak s azóta Karo volt a világ legokosabb kutyája."

* **Apróságok.**

Nőveldében.

A mama meglátogatja leányát az intézetben.

— Kedves Lenkém! tettél-e már némi haladást a zongorában?

— Oh igen mamácska! ezelőtt mindég késtem a játékban pár taktussal, de most már mindig előbb járok két-három taktussal mint mester.

*

Korcsmában.

Vendég: Az ön rossz bora tegnap elrontotta a gyomromat!

Korcsmáros: Ah! dehogy! nem az én borom rontotta el az ön gyomrát, hanem az ön gyomra rontotta el az én boromat!

*

Mégis sok...

Szakácsné: Még is sok, hogy ez a mi boltosunk egy krajczár értékü ajándékot sem bir nekem adni, — pedig most is háromszáz forint kontója van nála a gazdámnak.

*

Bók.

— Kisasszony! ha igaz, hogy az ember a majomtól származott, mily szép majom lehetett az ön ősapja!

*

Monológ.

Egy vadász több heti vadászat után végre egy bibiczet lő, s igy monológizál:

— Szegény madár — te igazán pechvogel voltál a madarak között.

*

Logika.

Anya: (a diványon heverő 25 éves fiához) Már ez még sem járja fiam, hogy te nap után csak heverészel, fogj már valami dologhoz, hiszen látod atyád mennyire vesződik szegény a családjaert....

Fiu: Hagyd el anyám, majd máskép lesz ha nekem is cselédem lesz. Most dolgozik helyettem atyám, majd akkor dolgoznak helyettem a gyermekeim.

* **Vizbefult leány.** Megrenditő szerencsétlenség történt tegnap este a csapó-utczán. Takács József másfél éves leánya, Eszter a mosó dézsába fult az anyai gondatlánság miatt. Holttestét ma boncolták fel a közkórházban.

* **A szomszédból.** A király Nagyváradon teendő látogatása elé nagy érdekkel néznek. A városi tanács e hó 14-én elhatározta, hogy azon utakat és utczákat, hol a király elvonul, rendezteti, a tereket s utakat diszitteti, a rendőröknek uj egyenruhát készittet. — A belényesi roman gimnázium ügye szóba került a most Nagyváradon tartott konzisztóriumi ülésen. Ez alkalommal elhatározták, hogy mivel sok román ajku tanuló látogatja az intézetet, a felsőbb négy osztályban minden tantárgyat magyarul is, románul is tanitanak. — Gyilkosság. A nagyvárad-belényesi országut mentén egy fiatal nő hulláját találták, melyen késszurások és ütések voltak láthatók. A hivatalos vizsgálat megállapitotta a gyilkosságot és megindította a vizsgálatot. A megölt nő 20—21 évesnek látszik.

* **Halálozások** Julius hó 6-tól julius hó 12-ig meghaltak városunkban: Kiss András, 3 hó ref. görcsök. Özv. Bihari Istvánné, 70 é. ref. tüdőgümőkór. Récsei Gyula, 49 é. ref. tüdőgümőkór. Szabó József, 7 hó. ref. bélhurut. Fazekas Juliánna, 11 é. ref. tüdőgümőkór. Pataki Erzsébet, 10 hó. ref. gyermek-aszály. Tóth István, 45 é. ref. öngyilkosság. Steidl? kath. halvaszülött fiu. Csuhrán Margit, 2 hó. ref. bélhurut Kiss? ref. halvaszülött fiu. Vasas Gyula, 2 é. kath. bélhurut. Nagy János, 7 hó. ref. vérhas. Gede István, 1 é. ref tüdőgümőkór. Vékony Gábor, 2 hó. ref. bélhurut Özv. Tóth Mihályne, 80 é. ref. aggkór. Suhajda Imre, 1 hó. ref. veleszületett gyengeség Liptay Miklós, 2 hó. ref. bélhurut. Megyesi Juliánna, 9 hó. ref. bélhurut. Tóth Ferencz, 3 hetes ref. velesz. gyengeség. Dávid Mária, 3 hó. ref. bélhurut. Jungreisz? zsidó, halvasz. fiu. Tóth Mihályné, 73 é. ref. aggkór. Vértesi József, 10 hó. ref. tüdőhurut. Nagy Imre, 57 é. ref. tüdőgümőkór Bodnar Istvánné, 63 é. ref. bélbob. Dalmi Erzsébet, 4 hó. ref tüdőhurut. Kovács R. 4 hó ref. bélhurut. Kovács Lajos, 2 hó. ref. bélhurut. Szücs Sára, egy és négy honapos, tüdőhurut. Orosz János, 2 é. r. kath. agylob. Bencze Róza 7 hó. ref., bélhurut. — Kocsis Eszter 2 hét. ref., veleszületett gyengeség. Szabó? 4 óra, ref. kereszteletlen leány, görcsök, Molnár Jánosné 63 é. ref., álképlet. Kónya Pál 8 hó. r. kath., gyermek aszály. Gross Mari 2 hét zsidó, görcsök. — Elhunytak összes száma: 36, ezek között 27 öt éven alóli gyermek van, — tehát az elhunytaknak nagyobb fele!

* **Husárak** megállapitva s bejelentve 1890. jul. hó 16-tól jul. 23-ig. 36 kr. Rácz Györgynél morgó u., Bacsó Jánosnái árok u. 676. sz. a. Bencze Józsefnél árok u. 687. sz. a., 36 kr a mészáros társaságnál mester-utcza 3655. sz., csapó u. 240. sz. a., könyök u 574. kut u. 2323. sz. a., 40. kr Rácz Gy.-nél czegléd u. 2599. sz. a. csapó u. 358. szám a., Kovács Jánosnál a sertésvágó társaság helyiségében. — 44 kr ifj. Ungvári Andrásnál piacz 1. székben, czegléd u. 55. sz. a., dedó u. 125 sz. a., valamint a mészáros társaság 18 székiben. 48 kr. a három izraelita mészárszékben a piaczon. Jegyzet: ifj. Ungvári András három székiben 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral drágább.

* **Uj kiadás a régi puskaporból.** Most, a mikor az összes európai nagyhatalmak füst nélküli puskaporra kérik a póthiteleket, emlitésre érdemes az, hogy egy angol tengerészeti tüzér-ezredes éppen a füst nélküli puskapor ellenkezőjén töri a fejét. Crease ezredes tudniillik rehabilitálta a régi füstös puskaport, a mennyiben kitalált egy még füstösebbet. A füst nélküli puskapor fő előnye tudniillik az, hogy a katonák tisztán látnak mellette s nem keverednek össze a nagy füstben, mint ez eddig nem egyszer megtörtént. — Ez azonban előny nemcsak az illető félnek, hanem az ellenségnek is, mert jobb czélpontul szolgálnak nekik a füst nélküli, vagy helyesebben kevésbbé füstös porral lövöldöző katonák. — Crease ezredes azt vitatja, hogy ez a hiba lerontja a füst nélküli puskapor összes jó tulajdonságait. Az ő általa szerkesztett puskapor előnye, hogy attól igazán nem látni katonát, mert állitása szerint egy lövés belőle képes füstbe boritani egy egész zászlóaljat.

* **Hurka-estély** lesz ma este a czegléd-utczai kis „Pipá"-ban. Pontos kiszolgálásról, jó étel- és italokról gondoskodni fog a vendéglős: Kemény János.

válasszák meg a kis Corvin János grófot; mert ha elfogadják tanácsom s ennek zászlói alá hozzánk dandáraikat, az egész hadsereggel át megyek fölséged táborába s kötözve viszem valamennyi összeesküvőt. De gyanithatták rendületlen hüségem, s nem biztak meg javaslatom őszinteségében; azért Kázmér lengyel herczegnek ajánlják föl a koronát követeikmig ők maguk Mindenszent napjára gyülnek táborba, hogy ünnepiesen fogadják választottjukat.

Igy állván a dolog, esdve kérem fölséges jó királyomat siessen miharább Budára hogy az összeesküvés hydrafejét leüsse s a föllázadt nemzetet bölcsintézkedéseivel megnyugtassa.

Az összes iratok kezemben vannak, de nem merem követemre bizni, azokat csak személyesen adja át fölséged leghivebb szolgája....

— Mig én aláirom, addig fuss megbizható ember után, sietteti az irnokot a kincstartó, ki a legrövidebb uton érjen Mátyáshoz. Jutalma száz arany.....

De azt Hierislaw már nem hallja.

Felóra mulva Hampó küldöttje lóhalálába már ott vágtat a királyné városa éjszaki végén.

— Kár is volt ugy megijednem, gondolkozik a kincstartó magában, s ujjai az ablak üvegén dorombolnak; — a nádor meg az ud varbiró is egyedül gyanakodásaikat közölhetik Mátyással, de az én tudósitásomnak hitelt fog adni. Csak jókor vegye hiremet. — Hiszen Országhék, ha nem is küldenek a királyhoz üzenetet, folytatja kis vártatva magánbeszédét, nem maradt volna egyéb teendőm; mert különben még nyakamba varrják az egészet. Hogy azonnal nem gondoltam erre, meglátszik vénül a fejem, lassubb az ész működése már, de mit teszek azután? — —

(Folyt. köv.)

Hazánk s a külföld.

— **Megrázó jelenet** játszódott le, mint Nagybecskerekről irják, a legutóbbi törökbecsei vásáron. Ebéd idején néhány magyar paraszt és paraszasszony egy sátor árnyékában üldögélt, midőn egy kolduló czigánycsapat közeledett feléjük. Az egyik czigányasszony egy körülbelül öt éves vak leánykát vonszolt magával, a kinek arcza a fájdalomtól egészen el volt torzitva, mig tagjait néhány rongy födte. Az egyik parasztasszony szánakozva szólt a lánykához és alamizsnát adott a kezébe. Mikor a gyermek az asszony hangját meghallotta, szivszagató kiáltással futott feléje és lábaihoz vetette magát, folyton azt kiáltozva: „Anyám, anyám!" Az asszony elhalványult, borzasztó sejtelem vett rajta erőt. Egy évvel ezelőtt egy kis lánykája tünt el nyomtalanul és immár, mint halottat siratta volt el; ámde a vak koldusgyermek dult vonásaiban nem volt képes elvesztett gyermekét felismerni. Ekkor leirhatlan izgatottsággal letépte a gyermek felső testéről a rongyokat; az anyajegy, melyet keresett, csakugyan ott volt a gyermek mellén. Az anya fájdalma leirhatatlan volt. Mily állapotban kellett viszontlátnia egyetlen gyermekét! Most tisztán állott előtte, hogy a gyermeket kóborló czigányok ragadták el, kiszurták mindkét szemét és koldulásra kényszeritették! A czigányok mindjárt a jelenet elején meszöktek, de csakhamar megfogták őket és a nép meglynchelte volna őket, ha a csendőrség közbe nem lép.

— **Egy százados balesete.** Nagy szerencsétlenség történt Szegeden. Mendra Ferencz századost, a szegedi 46. gyalogesred harmadik századának parancsnokát, háló ruhában halva találták a Mars-téri kaszárnya előtt. A százados a kaszárnya második emeletén lakott, s onnét vagy lebukott, vagy öngyilkossági szándékkal leugrott. — Katonai körökben nem hiszik, hogy a boldogtalan ember elemésztette volna magát, mert vagyoni viszonyai a legrendezettebbek. Valószinübb, hogy Mendra a friss levegőt élvezni az ablak párkányára ült, ott elszunnyadt s ugy bukott le az emeletről. Mendra a mult év októberében jött haza Szegedre Boszniából. Sulyos gyomor- és fejfájásban szenvedett azóta mindig, de azért kijárt s pontosan teljesitette szolgálatát. Szabad idejét többnyire a lakásán töltötte, homlokát az ablak hideg üvegéhez szoritva, hogy fejfájását ez által némileg enyhitse. Ha pedig eső esett, kikönyökölt az ablakon s fejére hagyta zuhogni az esőt. Igy cselekedett valószinüleg ezen éjszakán is a közben vagy elszunyadt vagy elvesztette az egyensulyt es ki bukott. Az őrt álló katona éjfelután három órakor hallotta erős zuhanást. Odafutott s az esőmosta köveken egy alaktalan tömeget látott vergődni. Rögtön fölverte az őrséget, mely a véres roncsot födél alá vitte s akkor vették észre, hogy az a Mendra százados holtteste. Nem lehetetlen az sem, hogy Mendrát, kinek idegeit a folytonos fejfájás erősen megviselte, őrülési roham szállotta meg s ebben az állapotban öngyilkosságot követett el. A szerencsétlen százados jobb oldalára esett. Feje és arcza teljesen össze volt zuzva. Jobb karja, válla, oldala és lába szintén eltörött.

— **Uj találmány.** Edvi Illés Károly dr. A magyar büntető-törvénykönyvek magyaráza a cz. kérzikönyvének egyik füzete a könyvpiaczról elfogyván s éyáltal a mü elárusitása egy időre fennakadást szenvedvén: ezen bajon a Signer és Wolner czég egy uj találmány felhasználása által segitett. A találmány lényege abban áll, kinyomatott könyvet vegyi uton sokszorositani lehet, a nélkül, hogy a szedést s az ezzel összefügeő korekturát ismételni kellene. Megtörténhetik az fényképezés utján is, de ez sokkal drágább, mint a közönséges nyomás s ezért nincs gyakorlati értéke. A szóban forgó uj találmány azonban, mely közönséges nyomtatástól és fényképeztéstől egyaránt különböző utányomási mód, a mellett, hogy az utánnyomott könnyvet a csalódásig hiven többszörösiti, egyszermind sokkal olcsóbb, mint a betüszedéssel eszközölt nyomtatás. Feltalálója egy amerikai, kinek titkát egy volt munkása elleste s jelenleg Berlinben nagy sikerrel alkalmazza. Kivülök még senki sem ismeri az uj találmány titkát, a könyvnyomtatás terén azonban az uj módszer, melyet anasztatikai nyomásnak neveznek, máris jelentőségre vergődött. Különösen valamely mü hiányzó füzetének sokszoritására alkalmas. Az Illés müve az anasztikai utánnyomás folytán ismét teljessé lőn s a könyvpiaczon megszerezhető.

— **A fonograf Stanley esküvőjén** érdekes szerepet játszott. — Megörökitették vele a westminsteri apátság harangjainak zugását, az orgonaszót és a templomban előadott nászéneket. A most ifju pár tehát késő vénségében is hallhatja majd a mennyegzői harangszót és zenét, mert Gourand ezredes, Edison londoni képviselője, Stanleynek ajándékozta az emlékezetes hangokat magukban foglaló viaszhengereket.

Közgazdaság.

Gabnaárak. (Budapest terménytőzsde julius 14.) Buza tavaszra 7.37 pénz, 7.39 áru, buza őszre 6 96 pénz, 6.98 áru, — május—juniusra —.— pénz, —.— áru. Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 5.17 pénz, 5.19 áru, jul.—aug. 5.25 pénz, 5.27 áru. — Zab őszre 6.27 pénz, 6.29 áru, tavaszra .— pénz, .— áru. Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 10.15 pénz, 11.— áru.

— **Sertésvásár.** A kőbányai sertéskereskedők távirata julius 14. Az üzlet változatlan. M. uraságí öreg nehéz 44.——44.½ frtig m. uras fiatal nehéz 46.——46½ frtig, magy. uraságí fiatal közép 46.½—47.— frtig, magy. uras. fiatal könnyü 47.——48 frtig, magyar szedett nehéz —.——.— frtig, magyar szedett közép 45.½—46.— frtig, magy, szedett könnyü 46.——47.— frtig, szerb. átmeneti nehéz 46.——46.½ szerb. átmeneti közép 46.— 46.½ frtig, szerb. átmeneti könny. 46.—47.— frtig. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kgl. 4%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtérittetik.

Sertéslétszám: julius 11-én volt készlet 164,841 darab, julius 12—13-án felhajtatott 1154 darab, julius 12—13-án elszállittatott 708 drb. Maradt készletben 165,287 drb sertés.

Szép asszonyok büntetése.

Irta: **Futó Ferencz.**

Mit tudnak a mai szép vétkezők arról, hogy mily szörnyü sorsa volt az ő őseinek hajdanán? Ma, mikor a bünnek nemcsak „ára", de „jutalma" is van, az utána következő jóletben a szép bünös elsem hinné, hogy hajdan az olyan tettnek nem selyembutoros lakás, hanem penészes börtön volt a fizetése, mert a régi törvények épen nem okultak a nagy megbocsátó példáján, a ki Magdolnának „sokat elengedett, mert nagyon szeretett!"

Ha valakire nézve igaztalan volt a régi törvény ósdi fölfogá a, akkor első sorban a szép bünösökre nézve volt az, kiket ha asszonyok voltak, irgalom nélkül kiszolgáltatott férjeik boszujának, ha pedig hajadon korban esének bünbe, akkor nemcsak aránytalanul sulyos, de egyszersmind észszerütlen büntetéssel is sujtott.

Bezzeg akkor nem lehetett a férjet a járásbiróság által megbüntettetni, ha nejét egy kis megérdemelt házi fenyitékben részeltette. Ellenben a férj még akkor is kimentve volt, ha nejét az ő saját törvényszéke által, a saját elnöklete alatt — hütlenséget adva okul — halálra itéltette.

Brr! szinte megborzad az ember a dolgok hallatára, s olvasásuk közben mintha egy elhagyott, dohos pinczének hideg levegője ütné meg az embert. Mindazonáltal — ritka érdekes voltuk miatt, — vessünk egy tekintetet az erkölcsös multba.

Különösen Erdély törvénykezésében találunk érdekesen furcsa büntetés nemeket az erkölcsileg hibás nőkre nézve, minek oka abban rejlik, hogy mig a mi hazánk a Királyhágón innen — a mult században Verbőczyt uralta, addig Erdély még particuláris törvénykezése szokásainak hódolt. Ennek a bünösnőkre vonatkozó intézkedéseit, midőn olvasgatám a jó öreg Csereyben, egyszermind pár büntetési mód és történet leirását találám, melyek mig a bevezetésben mondottakat igazolják, egyszermind mulattató történetecskéknek is beválnak.

Előzőleg azonban ama nevetséges eljárásról kell emlitést tennem, mely a megbotránkoztóviseletet sokkal botránkoztatóbb módon bünteti, s hogy kitüntesse pl. annak szörnyü voltát, hogy „egy fiatal leányzó testét férfi szemek érték és delektálták" — a törvény arra itélte a leányzót, hogy a piaczon ruhátlanul végig vezettetett... Igy aztán el lett erve az, hogy mig a büntett elkövetésekor csak egy ember szeme „delektálódott" annak látásában, mit látni nem volna szabad, addig a büntett büntetéskor száz és száz szem látta azt, amit látni — a világért sem szabad!...

Az egy század előtti Erdélyben — mint a törvény intentiója következtetni engedi, — nagyon gyenge lábon állhatott a férfinép erkölcsi érzete, illetve a csábitásnak való ellenállási képessége, mert a törvény sokkal szigorubban büntete azon nőt a ki egy férfit ingerelt bünre, mint a férfit, a ki egy nőt csábita el! Avagy talán már akkor hódoltak Dumas fils elvének: Cherchez la femme! s ha bün lett elkövetve, okvetlen a nőben keresték az okot?...

A „táborozó"-nőket — mint az akkori kor elnevezé az „aszfalt-hölgyeket" — nemcsak kiutasitás, ruhaelkobzás és testi fennyitékben részesité, hanem — (ugy mellékbüntetésképen) hajuknak tövig levágására is itéltek, azon szempontból, hogy hajlék és ruha akad máshol is és csábitóak tudnak lenni ezek hiján is, azonban a testi szépség csonkitása megakadályozhatja a „táborzást".

Hadd elevenitsem föl már most egy-két esetét a házasságtörés miatt elitélt férjes nőkön végrehajtani szándékolt itéletnek. Mondom szándékolt, mert a szigoru és kegyetlen itélet abban maradt, és pedig joformán komikus mozzanatok miatt. 117 év előtt Erdélyben egy ritka szépségü nőt kellett volna kerékbe törni s már készen állott minden s egy szál lepelben a kerék elé lép az elitélt, azonban a kerék hajlás perczében lecsuszik a lepel, s a szoborszépségü, ingerlő alak láttára — „elbámult" a bakó s mozdulatlan szemlélővé vált; a birák pedig: — — elfeledék őt figyelmeztetni kötelességére, minthogy: — „azok is elbámulának!" ... (Amint megirva vagyon.)

Nem is hiszem, hogyaz a lepel-lecsuszása nem szándékos volt.

(Vége köv.)

SZERKESZTŐI POSTA.

„Tarka virágok közt." Hogy már egy verse megjelent a „Debreczen"-ben, mely — mint kegyed állitja — nem volt se jobb, se vigabb az utóbb beküldötteknél: ez még nem ok arra, hogy bennünket kedvezőbb kritikára hangoljon. Mi nem azt kárhoztatjuk, hogy versei büsak, hanem azt, hogy nincs bennük elég mélység. Tehetségét azonban kétségbe nem vonjuk, de idő kell e tehetség kiforrására!

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
Kiadó: **Kutasi Imre.**

NYÁRI USZODA
megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemü közönséggel tudatni, hogy a kedvező idő beálltával a mai napon a **MARGIT-fürdő intézet** telepen levő

NYÁRI USZODÁMAT

megnyitottam, s tekintve az idő előhaladottságát, igen kedvező idény bérletet nyitok, u. m.:

Felnőttek részére idény-jegy fürdő ruhával	8 frt.
Gyermekek és tanulók részére „ „	6 frt.
Uszoda-jegy felnőttek részére fürdő ruhával együtt	30 kr.
Gyermekek, tanulók és katonák r. „ „ „	20 kr.

Az uszás tanitást az eddig is közszeretetnek örvendő budapesti uszómester: **Peczely Ferencz** fogja eszközölni.

Uszás tanulásra a fürdő pénztárnál jelentkezhetni.

Beiratási dij **1** frt, minden uszó-leczke **10** kr, felszabaduláskor utólag fizetendő **1** frt

A saját fürdő-ruhával biró fürdő-vendég a mosás- és gondozásért az egész idényre **1** frt **20** krt fizet.

A nagyérdemü közönség szives pártfogását kéri

tisztelettel

SZIKSZAY GYULA.

Az uszoda nyitva van férfiaknak mindennap reggel 5—9, délután 2—7 óráig, nőknek mindennap reggel 9 től déli 1 óráig.

„EQUITABLE“

Egyesült Államokbeli életbiztosító-társaság

NEW-YORKBAN.

Alapittatott: 1859-ben.

Biztositott tőke 1889 végén o. é.	1.577.541.665 ft	kr.
Uj biztositások 1889 évben „ „	438.160.250 „	„
Összes bevétel 1889 „ „	75.983.220 „	„
Vagyon 1889 végén „ „	267.876.772 „	„

Az összes nyereség a biztositottak javára fordittatik és a közönséges kötvényeknél már a más-odik dijrészlet lefizetése alkalmával fizettetik vissza, mig a fél és a szabad Tontina-terv szerint kötött biztositásoknál összegyüjtve a periodus végén szolgáltatik ki készpénzben

Az „**EQUITABLE**“ **minden kötvénye** 3, illetve 2 esztendő multán **megtámadhatlanná** válik, a menyiben az esetre, ha a biztositási dijfizetések a kötvény értelmében megtörténtek, **a biztositottak követelményei egyáltalán nem ufasithatók vissza és a társaság azok kielégitésére feltétlenül kötelezve van.** Ezen ujitás által az „**EQUITABLE**“ biztositott ügyfeleinek teljes megnyugtatást nyujt arra nézve, hogy halál-esetben, az elhalálozás bekövetkezése után, **a biztositási összeg az illetékesek kezeihez, minden körülmények között azonnal kifizettetik.**

Bővebb tudósitással, ugyszin én prospectusokkal és ajánlati ürlapokkal készségesen szolgálnak a fő- és kerületi ügynökségek, nemkülönben az

„EQUITABLE“ magyarországi alkuszainak igazgatósága

Magyar leszámitoló- és pénzváltó-bank

Budapest, V., Dorottya-utcza 6. szám.

Képviselő Debreczenben:

BIEDERMANN E. és FIA.

Légyott.

Azon t. cz. közönség részére, kik az

1890-iki

BÉCSI ORSZÁGOS GAZDASÁGI ÉS ERDÉSZETI KIALLITÁSRA

utazni szándékoznak, a **budapesteni** átutazásuk alkalmával az

ifj. Kommer Antal-féle

vigadó sörcsarnok

és virágtermében,

a hol naponta minden időben friss sör a pilseni polgári sörfőzdéből és a helybeli részvény-sörfőzdéből, nemkülönben

saját termelési borok

kaphatók, kitünő konyhával, figyelmes kiszolgálattal és mérsékelt árak mellett, személyes vezetése alatt

ifj. KOMMER ANTAL,

vigadó bérlő Budapesten.

Máriazelli gyomor cseppek,

legbiztossabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Itélhetlen hatásu az étvágytalanság, gyomor gyengeség, büzös lehelet, savanyu felbötögés, szél rekedés, (Kolika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor hemok és daru képződés, fulságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger eseteiben, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomorgörcsöt, kemény székletet, székrekedést, az étel s italtal tartherbt gyomorot kitisztitja, elüzi a belférgeket, a gyogyit lép, vese, máj és aranyeres bantalmakat. — Egy üveg ára, használati utasitással **együt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr.** Központi szétküldési raktár: Brády Károly gyógyszertára Kremsier (Morva ország).

Ovás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok feleképen utánoztatnak s hamisitatnak, s ezért valodiak gyanánt csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjegygyel ellátott papirba van csomagolva, s melyek mellékelt használati utasitásán az is fel van tüntetve, hogy az Kremsierben, Guzek H. könyvnyomdájában nyomtatatott.

Máriazelli Labdacsok.

A Keményszéklés és székrekedés ellen, évek ota legjobb hatásuaknak bizonyult labdacsok is, sokféle képen hamisitatnak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, **Kremsieri gyogyszerész** név alá irására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr., egy tekeres 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 tekeres 1 frt. 20 Kr., 2 tekeres 2 frt. 20 Kr., 3 tekeres 3 frt. 20 Kr. ért, csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacsok nem titkos szerek, a gyogyható **anyagaiknak** összetétele minden használati utasitásban fel van sorolva.

A Máriazelli gyomori seppek és Máriazelli labdacsok kaphatók

Debreczenben: Göltl Nándor, Mihálovics István, dr. Rotschnek V. Emil, Tamássy Béla és Balás E. urak gyógyszertáraiban; Berettyó-Ujfaluban: Tamásy Géza gyógysz.: Ér-Mihályfalván: Mátray István gyógysz; Kis-Marjánban: Galassy Frigyes gyógysz.; Nagy-Kun-Madarason: Jung C. gyógysz.; Nagy-Bajomban: Körös Lajos gyógysz.: Nánason: Kovács Lajos gyógysz.

Rickl József Zelmos

DEBRECZENBEN

ajánl friss töltésü ásványvizeket, u. m.: Bikszádi, Bártfai, Bilini, Borszéki, Budai, Rákóczy, Hunyadi, Victoria, Czigelkai, Csizi, Emsi, Gieshübli, Gleichenbergi, Halli, Ivándai, Karlsbadi, Krondorfi, Lipiki, Luhi-Margit, Leviccoi, Marienbadi, Mohai Agnes, Parádi, Rohitschi, Salvator, Seltersi, Szolyvait;

továbbá:

friss kárpáthi juh-turót, — Kenczeolajba törött festékeket, Creolint, s az ujonnan feltalált Cresclint marha, disznó, juhok száj- és körömfájása ellen, — Denaturált szeszt igen jutányos árakon. Vidéki megrendelések azonnal és pontosan eszközöltetnek.

A gráczi magán-algymnasium

(a cs. és kir. miniszteriumtól engedélyezve és két osztályra nyilvánossági joggal felruházva, középiskolákra előkészitő osztálylyal) a kintlakó tanulókon kivül, az intézetben iakó tanulókat is elfogad.

Alkalom németül megtanulni és a tanulókat szépfekvésü városba vinni.

Programm ingyen és bérmentve.

GRACZ Igazgató és tulajdonos: Scholz Ferencz, dipl. gymnasiumi tanár.

KÖNYV- és KŐNYOMDAI **MUNKAK FELVÁLLALTATNAK.**

DEBRECZENBEN, Főpiacz **SZ. NAGY KAROLY-ház.**

Debreczen, 1890. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.